

V E R K

BILDMUSEET

VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE 2024

S A M -

H E T /

2 0 2 4

INNEHÅLL /

03	FÖRORD
06	UTSTÄLLNINGAR
12	PROGRAMVERKSAMHET
15	PEDAGOGISK VERKSAMHET
20	UTSTÄLLNINGAR PÅ TURNÉ
21	IASPIS
22	UTBILDNINGSSAMARBETEN
23	UMARTS
24	MEDIA
25	ÖPPETTIDER / BESÖKSSTATISTIK
26	EKONOMI / RÄDGIVANDE GRUPP
27	PERSONAL
29	UTSTÄLLNINGAR / FULLSTÄNDIGT PROGRAM
35	PROGRAMVERKSAMHET / FULLSTÄNDIGT PROGRAM
43	PRESSKLIPP I URVAL

Framsida:
Elias Crespín
Tetralineados Orange, 2010.
Utställningen *Elias Crespín / Chronomorphosis*,
Bildmuseet.

2024 presenterade Bildmuseet totalt nio utställningar varav sex öppnade under året. Några av de frågor som behandlades i utställningarna var: Vad är en skog, och vad och vem är den till för? Hur skapas en nation och hur manifesteras den i handlingar och i den fysiska miljön? Hur kommer det sig att vi värderar teknik högre än natur - och till den grad att vi är beredda att offra andra arter och riskera våra egna livsförutsättningar på jorden? Aktuella teman som utforskades och gestaltades av utställande konstnärer i en rad olika uttryck, tekniker och format.

Vårt nya årshjul innebär att våra vernissager numera infaller vid samma tid varje år: i mitten av mars, slutet av maj och mitten av oktober. Fredag 15 mars öppnade vi tre utställningar: Elias Crespins hypnotiskt suggestiva mobila skulpturer i konstnärens allra första större separatutställning *Chronomorphosis*, den stora tematiska gruppställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* och den mindre men minst lika fängslande *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla* av Aron Landahl som skapat både bild och text. Denna, vår vinterns stora Art Friday-vernissage, genomfördes traditionsenligt i samarbete med Littfest, Umeå internationella litteraturfestival. Sommaren på Bildmuseet invigdes med Konsthögskolans masterutställning *After Tomorrow at Sunrise* fredag 24 maj.

Höstens vernissage 18 oktober bjöd på Alexandra Daisy Ginsbergs *Machine Auguries* - ett upplevelsebaserat ljud- och ljuskonstverk som med hjälp av maskininlärning återskapar gryningens fågelkör i London och Toledo - och detta så skickligt att vi inte längre kan avgöra vad som är riktig fågelsång och vad som är AI-genererad sång. Verket varslar om en framtid där verkliga naturupplevelser har gått förlorade som en konsekvens av människans agerande och där allt vi har kvar är digitala kopior. I januari 2025 kompletterades London- och Toledoversionerna av en Umeåversion som skapats specifikt för Bildmuseet. *Machine Auguries* är den första av två utställningar på temat konst och AI som Sarah Cook, gästprofessor vid Umeå universitet (WASP-HS), curaterar för Bildmuseet under fem år som en del i ett samarbete inom Umeå centrum för arkitektur, design och konst (UmArts). Vid oktobervernissagen öppnade också konstnären Aseel AlYaqoubs utställning *The View from Above* där hon utifrån sitt hemland Kuwaits historia utforskar frågor om nationsbyggande och kolonialt arv och hur detta historiska arv manifesteras i dagens nationella symboler, ceremonier och arkitektur.

Bildmuseets utställningar under året har alla uppmärksammats i media, men störst var intresset för *Åtta grader / Samtida konst om skogen*. Redan i januari listades den som en av vårens viktigaste konsthändelser av TT (cirka 30 tidningar). Utställningen lyftes senare fram i tidningen Skogen, tidskrifterna Arkitektur, Volym och Utemagasinet samt i inslag på Sveriges Radio P1 och P4 med flera. Den fick fina recensioner i tidskriften Utställningskritik (Nina Tadsen: "Välbehövd samtidskonst om skogen") och i DN Kultur (Birgitta Rubin: "Stark och sorgmättad utställning om skogen i våra hjärtan"). SVT Kultur nyheter gav också positiva recensioner av *Aseel AlYaqoub / The View*

from Above och *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* - som även uppmärksammades i Femina, tidningen Kulturlyst samt i Sveriges Radios P1 och P4 Västerbotten. Bildmuseet fick också stort genomslag för nomineringen till Årets museum, och omnämndes i tidningar, radio och tv över hela landet som en av tre finalister.

Under 2024 har Bildmuseet varit aktivt och synligt i digitala medier, med uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Räckvidden på Facebook uppgick till 1 138 920. Räckvidden på Instagram uppgick till 543 526. Sammantaget hade kanalerna 6 677 584 exponeringar (antal gånger vårt innehåll visats).

Det totala antalet besökare till Bildmuseet 2024 uppgick till 76 173. Vår satsning på förmedling i form av spontana konstsamtal med våra besökare, fler dagliga visningar på svenska och engelska tillsammans med familjevisningar på helgerna har mötts av ett stort gensvar. Vi upplever att vi genom samtal och visningar kan erbjuda något som efterfrågas alltmer och som uppfattas som något mycket exklusivt: det personliga mötet, detta att kunna möta en annan människa och få möjlighet att samtala om angelägna frågor. Vi ser också att våra skapande verkstäder är mycket uppskattade och välbesökta: 3840 personer tog del av Öppen bildverkstad och 162 personer var med på aktiviteten Babymåleri. Under året deltog också 1154 elever i våra skolprogram och en vecka i juni arrangerade vi Konstkollo för sommarlediga barn i åldrarna 10-12 år.

Vår programverksamhet i form av konstnärssamtal, forskarföreläsningar, filmvisningar och andra format för program uppgick under året till totalt 34 programpunkter. Där ingick till exempel en konsert med musiker från Norrlandsoperans symfoniorkester i utställningen *Chronomorphosis* liksom en rörelseworkshop ledd av en koreograf i samma utställning, medan föreläsningar av skogsforskare vid Umeå universitet och Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå och konstnärssamtal kompletterade och fördjupade kunskapen om skogen i anslutning till utställningen *Åtta grader*. Våra Art Fridays har nu hittat sitt ultimata format med en rad olika aktiviteter och program under hela kvällen. Dessa vernissagefredagar har etablerat sig hos Umeåborna och drar nu en mycket stor och bred publik i alla åldrar. Intresset för att gå på konstnärssamtal, visningar och skapande workshops en fredagskväll är nu så stort att alla programpunkter blir fullsatta.

Bildmuseets samarbete inom UmArts har fortsatt utvecklats under året. Tillsammans med TAIGA - Centrum för transdisciplinär AI vid Umeå universitet och UmArts arrangerade Bildmuseet symposiet *Wicked Problems and AI*, 17-18 oktober. Den 4-6 december genomförde Vetenskapsrådet, i samarbete med UmArts, sitt symposium om konstnärlig forskning på Konstnärligt campus. UmArts kraftsamlade framgångsrikt Arkitektikhögskolan, Designhögskolan, Konsthögskolan, Estetiska ämnen och Bildmuseet för att genomföra denna stora och viktiga nationella forskarkonferens.

Genom ett program där vi kombinerar konst och vetenskap, forskning och folkbildning bidrar Bildmuseet till Umeås kulturella, intellektuella och sociala liv. Liksom forskare intresserar sig konstnärer för vår tids aktuella frågor - men utifrån en annan kunskapstradition än den rent vetenskapliga eller akademiska. Konsten är en subjektiv och intellektuell praktik som utforskar och gestaltar vår tids angelägna frågor. I konsten är det alltid ett subjekt som talar till andra subjekt, ett jag, en människa som ställer frågor, lägger fram ett förslag eller en hypotes som andra kan ta del av - allt med utgångspunkten att föra en dialog där vi kan tänka tillsammans.

Katarina Pierre
Museichef och konstnärlig ledare

Vid 2024 års inledning bjöd Bildmuseet på fullt hus med fyra utställningar parallellt. Högst upp i utställningssalarna på plan 5 och 6 visades *Ner till norr / Samtida konst i Arktis* fram till den 14 januari. En tematisk gruppställning med verk av över trettio konstnärer från Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Kanada, Norge, Sverige och USA, samt från Sápmi och andra urfolksnationer i Arktis. *Ner till norr* riktade ljuset mot Arktis och de nordliga regionerna, områden som tidigare setts som perifera, men som de senaste åren alltmer hamnat i fokus bland annat för att de tillhandahåller de naturresurser som krävs för den så kallade "gröna omställningen" och för deras betydelse i den ekonomiska globala kappprustningen. Norr ses nu som ett framtidslofte samtidigt som urfolksrättigheter, natur och ekologi hotas. I utställningen lyftes frågor om klimatförändringar, ekologi och ekonomi, frågor som ställs på sin spets just i norr där klimatförändringarna, miljöfrågor och områdets problematiska koloniala historia i förhållande till urfolksnationer är centrala. *Ner till norr / Samtida konst i Arktis* var resultatet av en inbjudan från Portland Museum of Art, USA, och ett kreativt curatoriskt samarbete som förutom Bildmuseet också inkluderade Reykjaviks konstmuseum, Island.

Under våren, fram till och med den 7 april, visades också två separatutställningar med svenska konstnärer som båda fått i uppdrag att skapa nya verk specifikt för Bildmuseet. I sin utställning *State Design* undersökte Loulou Cherinet hur politik manifesteras och tar sig uttryck i vår fysiska miljö och hur denna miljö, tillsammans med andra strukturer och system i vårt samhälle, påverkar hur vi förhåller oss till och interagerar med varandra. Inspirerad av äldre tiders cykloraman hade Cherinet skapat en rumslig installation med monumental målningar i utställningssalen på plan 3. Målningarna, som hängde från tak till golv bildade en spiralform och besökare fick göra entré i salen genom en passage mellan målningarna. Väl inne i salens mitt öppnade sig en 360-graders panoramavy över stadsdelen Öbacka strand nedströms Bildmuseet. Motivet var hämtat från Umeå men skulle kunna vara vilken svensk stad som helst, ett omsorgsfullt planerat bostadsområde som syftar till att göra vår livsmiljö bättre. Men som Cherinet ser det kan en perfekt planerad miljö också riskera att andra, mer existentiella behov blir förbisedda då allt redan är förutbestämt och det inte längre finns plats för den egna kreativiteten. Målningarna återgav det nya bostadsområdet med sina olika fasader, balkonger, uteplatser, träd och buskar; ibland detaljerat, ibland skissartat så att besökare på egen hand kunde färdigställa bilden i tanken. Vissa av målningarna avbildade också element från utställningssalen där de visades som t.ex. betongbalkarna i Bildmuseets tak. Utställningen väckte tankar om seende och perception - om hur och vad vi uppfattar i vår omgivning - men den lyfte också fram betydelsen av den fysiska miljö där vi lever våra liv, hur den formar oss och samtidigt utgör fonden för våra liv. De målade dukarna förde tankarna till scenografier och teaterkulisser, eller till bildrutorna i en filmsekvens. Cherinet som tidigare framför allt arbetat med video hade i detta konstnärliga utvecklingsarbete för första gången överfört filmrutorna till målarduk och vi som betraktare fick själva skapa filmens rörelse genom att förflytta oss i salen.

Fram till och med den 7 april visades också Mandana Moghaddams poetiska och politiska *Kvinna Liv Frihet* på plan 4 och plan 1. Utställningen tog sin utgångspunkt i situationen för kvinnor i dagens Iran men förmedlade dessa erfarenheter genom äldre sagor och berättelser. En av dessa är den persiska sagan *Chelgis* [fyrtio flätor] som är välkänd i Iran och som inspirerat Moghaddam till en serie verk. I berättelsen blir flickan Chelgis med de fyrtio flätorna tillfångatagen av en demon i en trädgård, en demon som manipulerar både henne och omgivningen. I utställningen visades verket *Chelgis I* (2002), en av Moghaddams många gestaltningar av sagan, en skulptur med mänskliga proportioner helt täckt med hår, från hjässan och ända ner på golvet, innesluten i en glasbur. När man går runt skulpturen med förhoppningen att möta ett ansikte, upptäcker man att det inte finns något ansikte för att varelsen är helt dold av hår. Är den okontrollerade hårväxten en motståndshandling, ett sätt att gömma sig för världen eller är den ett påtvingat fängelse? Det kvinnliga håret som en laddad symbol är något som återkommer i många av Moghaddams verk. Så också i den installation som producerats särskilt för utställningen, *What they gonna do with the inevitable growth of sprouts? Chelgis VI* (2023), en betongmur där hårslingor letar sig ut mellan springorna med oförminskad och okontrollerbar kraft. Båda dessa verk presenterades på plan 4 tillsammans med ett stort antal spegelmosaikverk med titeln *Underlandet* (2013-) efter författaren Lewis Carrols bok *Alice i underlandet*. Dessa skimrande, lockande och vackra spegelverk förde tankarna till allseende ögon, glittrande tårar eller nyckelhål för att kunna se in i och få tillgång till andra världar och verkligheter. Verk ur serien *Underlandet* visades också i Bildmuseets reception på den monumentala väggen mitt emot älven vilket gjorde dem väl synliga från strandpromenaden. Solljuset som reflekterades i spegelverken kastade solkatter runt rummet och på golvet vid olika ljusförhållanden.

I mitten av mars 2024 öppnade vi tre nya utställningar: *Åtta grader / Samtida konst om skogen*, *Elias Crespin / Chronomorphosis* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla* av Aron Landahl. Vernissagen som var mycket välbesökt ägde rum på Art Friday den 15 mars, traditionsenligt i samarbetet med Littfest, Umeå internationella litteraturfestival. I salen på plan 5 öppnade den tematiska utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* med 11 verk av 14 konstnärer. Vad är en skog och vem är den till för? Att göra en utställning på detta tema är något som vi diskuterat länge utifrån den alltmer polariserade samhällsdebatten kring skogen men också med tanke på Bildmuseets geografiska läge i norra Sverige. Vi ville ta oss an de komplexa och ofta konfliktfyllda frågeställningarna genom enskilda konstnärers olika perspektiv. Utställningen *Åtta grader* lyfte frågor om skogens egenvärde, om skogen som ekonomisk resurs, om biologisk mångfald, miljö- och markkonflikter, om skogen som en plats för rekreation eller kontemplation. Titeln *Åtta grader* refererade till en dikt av Jörgen Stenberg där han vittnar om hur hans renar dör då de inte längre kan hitta svalka i skogen till följd av klimatförändringar och ett skogsbruk som prioriterar tall framför andra mer skuggande trädslag.

Det första man som besökare mötte när man steg in i utställningen via trapphusets huvudentré var Lena Ylipääs monumentala teckning på vägg i verket *Arv* (2024). Här berättade hon med linjeteckning och texter om syskonskap och syskontallar och om det personliga dilemma hon upplevt av att själv vilja välkomna den gröna omställningen samtidigt som hon skakas i grunden när vindkraftverk byggs i den skog som hon och hennes syster ärvt och där de lekt som barn. Verket var talande för utställningen i dess helhet där den personliga ingången och erfarenheten av skogen var en återkommande utgångspunkt. I det lågmälda men drabbande ljudverket *Samklang* (2023) förmedlade Jörgen Stenberg med jojk och egna texter att skogen är hans kyrka, en plats för hans religion men att detta inte är ett giltigt argument i skogsdebatten. Matti Aikios videoinstallation *Peurakaira* (2024) som omslöt betraktaren på tre sidor med filmsekvenser från en urskog i norra Finland berättade om konflikten mellan skogsbruk och renskötsel i Sápmi. Kopplingen mellan skogspolitik och kolonialism i Indonesien gestaltades av Elia Nurvista i *The Frontier* (2020): en skog av oljepalmer i keramik där miniatyrträden försetts med fötter, tillsammans med *The Route* (2024): batikgobelänger i rött, gult och svart som utgjorde en mäktig fond till keramikskulpturerna. Gobelängerna skildrade olika kapitel i den koloniala historien och var en berättelse om hur ursprungsbefolkningen i Indonesien fördrivits från sina jordar när de holländska kolonisatorerna i stor skala introducerade oljepalmen, en växt som importerats från den afrikanska kontinenten. Med utgångspunkt i den sällsynta orkidén nornan berättade Gerd Aurell och Micael Norberg i sitt poetiska videoverk *Tankar i hatten* (2023) om hur kärleken till skogen sammanfört två individer. Verket påminde om att debatten om vem skogen är till för och hur den bäst ska brukas inte är ny utan är en debatt som har förts i årtionden och utifrån olika utgångspunkter.

I *Gestaltad natur* (2023), en serie om sex fotografier som presenterades i den breda hissnischen, hade Anja Örn, Fanny Carinasdotter och Tomas Örn i Norrakollektivet dokumenterat det komplexa arbetet med att återställa skog till ett naturligt och ursprungligt skick, så kallad ekologisk restaurering. Konstnärerna Malin Arnell och Åsa Elzén valde att lyfta fram det trämaterial som inom skogsindustrin klassas som spillvirke, vilket vanligtvis går till förbränning för att producera fjärrvärme men som konstnärssduon i stället ville återbörda till skogen. Detta skedde också den 19 maj då skulpturen *Spill spill spill*, en hög av spillvirke, installerades på ett skogsskifte i Vännforsbäck vid kulturkaféet Kullar & Klang, där den över tid kommer att brytas ned och materialet återgå till skogens kretslopp. På Bildmuseet representerades projektet av en modell av virkeshögen, texter och bilder på ett bord byggt av spillvirke under titeln *Skogen kallar - Ett oändligt kontaminerat samarbete eller Dansandet är en form av skogskunskap. Utsträckning: Spillvirke*. Arkitekten och forskaren Toms Kokins drog i sin installation paralleller mellan dagens svenska timmerimperium i Baltikum, Finland och Ryssland och det svenska rikets utbredning under 1600-talets stormaktstid. Utställningen presenterade också två större verk av den portugisiska konstnären Uriel Orlow. Den femkanliga videoinstallationen *Dedication* (2021) återgav trädens underjordiska liv och symbiosen mellan trädrotter och mycel medan *Reading Wood (Backwards)*

(2022) fokuserade på träden som ett dött material till för människors behov. Installationen som bestod av en tapetvägg, fotografier, materialprover av olika tropiska träslag och en ljudfil, hämtade sin inspiration från ett historiskt träd-bibliotek i Lissabon. Skogen som livsrum för andra arter lyftes fram av Edith Marie Pasquier där hon i ett nyproducerat videoverk, *That Other Night, the Wolf's Night*, gestaltade en människas möte med en varg.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att utställningen *Åtta grader* - tillsammans med de forskarföreläsningar och konstnärssamtal som vi arrangerade - väckte ett stort intresse från besökare och i media och vår upplevelse var att utställningen landade rätt i tiden i fråga om aktualitet och angelägenhet.

Om *Åtta grader* hade ett tydligt tematiskt fokus så bjöd konstnären Elias Crespin framförallt på upplevelse i sin utställning *Chronomorphosis*. Crespins mobila skulpturer, skenbart fritt svävande i luften, rörde sig graciöst i komplexa och precisa formationer. Skulpturerna fick besökare att stanna upp, fascinerats och fullständigt förlora sig i den hypnotiskt långsamma rörelsen. Verken förmedlade en intensiv närvaro och manade till stillhet och kontemplation över form, rum, rörelse och tid. De geometriska koreografierna bygger på matematiska algoritmer, något som Crespin behärskar utifrån sin bakgrund som programmerare i hemlandet Venezuela. Utställningen på Bildmuseet var Crespins första större separatutställning någonsin.

Den tredje utställningen som öppnade denna fullmatade Art Friday i mars var *Alla äter alla*. Boken med samma namn utsågs till 2023 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. Aron Landahl som skapat både bild och text mottog priset under Littfest och originalbilderna till boken presenterades på Bildmuseet i en utställning på bildverkstadens balkong i sedvanlig ordning. Juryns motivering löd:

“Att ätas eller inte ätas, det är frågan - men i Alla äter alla även svaret. Aron Landahls bilderbok presenterar en värld där djur äter varandra i ett cykliskt kretslopp; där berättelsens komposition biter sig själv i svansen, likt ödlan på omslagsbilden. Varje drabbande uppslag bjuder på tusen detaljer med uppmaningen att se faunan - och floran. Trådar går till medeltida bestiarier, gamla skolplanscher och konstnärer som Merian, Rousseau och Hans Arnold. Denna bilderbok, i skärningspunkten mellan fakta, fiktion och fantastik, är inte bara rysligt vacker utan också grym, i ordets alla bemärkelser.”

Fredag den 24 maj invigdes sommaren på Bildmuseet med Konsthögskolans examensutställning. Utställningen som hade titeln *After Tomorrow at Sunrise* öppnade på terminens sista Art Friday. Här presenterades verk av Ángela Abuja Miranda, Ida Boman, Josefine Borgström, Simon H. Danielsson, Maja Gregor, Juni Liv Uma (Maria Bengtsson), Beatriz Martins, Laoise Ní Ghríofa, Janina Renström, Raphael Vargas och Ágnes Vokatá, som alla gick ut masterprogrammet i fri konst på Konsthögskolan i Umeå. Utöver sina individuella arbeten i examensutställningen skapade studenterna detta år också ett kollektivt

verk, en skulpturträdgård på älvbrinken nedanför Bildmuseet. Inspirationen kom från den brittiske konstnären, filmaren och trädgårdsmästaren Derek Jarman och hans märkvärdiga, vilda trädgård med växter och skulpturer. Utställningens titel var hämtad från en strof ur Jarmans ljudpoem och film *Blue* från 1993. Huvudhandledare och curator för utställningen var Annika Eriksson, konstnär och professor vid Konsthögskolan. *After Tomorrow at Sunrise* visades i salen på plan 3 och projektrummet på plan 4 under sommaren fram till den 18 augusti.

Den 18 oktober var det dags för höstens stora Art Friday och dubbelvernissage. I utställningssalen på plan 3 öppnade *Machine Auguries* av Alexandra Daisy Ginsberg, den brittiska konstnärens första separatutställning i Sverige. I denna ljud- och ljusinstallation som upptog hela salen återskapade hon morgonljuset och fågelkören i gryningen i de två städerna London och Toledo. Verket har producerats utifrån inspelningar i fält av stannande och flyttande fåglar, inspelningar som hon använt för att träna två neurala nätverk att imitera fåglarnas sång. Utifrån resultatet av denna maskininlärning, tusentals ljudfiler, har Ginsberg sedan skapat en egen komposition, en redigerad och förkortad version av fågelkören i gryningen i respektive stad. Fåglarnas sång i gryningen ackompanjeras också av ett stegrande gryningsljus i det specifika färgspektrum som gäller för varje plats. Inledningsvis lyssnar vi till verkliga fåglar men allteftersom morgonen framskrider så tar AI över helt och hållet - utan att vi kan höra skillnaden. I sitt konstnärskap använder sig Ginsberg av AI för att ställa kritiska frågor om AI-utvecklingens konsekvenser. Hon frågar sig: Hur kommer det sig att vi värderar teknik högre än natur? Varför är vi beredda att offra andra arter och livsformer, liksom våra egna livförutsättningar på jorden, bara för att vi förblindas av teknikens alla möjligheter? *Machine Auguries* kan fungera som en varning eller en föraning om vad som riskerar att gå förlorat om vi aningslöst fortsätter att prioritera teknikutvecklingen framför planeten.

På Bildmuseet presenterades de två versionerna av *Machine Auguries*, London (2019) och Toledo (2023), efter varandra i en loop och detta var första gången de visades tillsammans. Under sommaren och hösten har Ginsberg arbetat med en specifik Umeåversion. Den hade premiär på Bildmuseet i januari 2025 och presenteras nu tillsammans med de två tidigare versionerna. Umeåversion har skapats specifikt för Bildmuseet och har tillkommit i nära samarbete med Arktiskt centrum vid Umeå universitet. *Machine Auguries* är det första av två utställningar som Sarah Cook curaterar för Bildmuseet som en del i sin gästprofessur vid Umeå universitet. Cook har en femårig gästprofessur (WASP-HS) inom området konst och AI, som tillkommit genom en ansökan till Wallenbergstiftelserna och ett samarbete mellan UmArts, Bildmuseet och Arkitektihögskolan.

Den andra utställningen som invigdes denna Art Friday i oktober var en separatutställning med konstnären och skribenten Aseel ALYaqoub i salen på plan 4. Hur skapas en nation? I utställningen *The View from Above* utforskar

AlYaqoub nationen som uppfunnen och föreställd med hemlandet Kuwait som utgångspunkt. Hon undersöker hur Kuwaits koloniala historia har format och tar sig uttryck i kulturarvsplatser, frimärksbilder, militära ceremonier, kartor och arkitektur. I ett av utställningens verk, *Graduation Ceremony* (2019), hade hon, med ytterst precisa linjeteckningar i rött bläck, översatt militära övningar med Kuwaits väpnade styrkor från videofilmer som hon hittat på nätet, till stora pappersark. Militärens manövrar i och omkring olika byggnader återgavs med ett så kallat axonometriskt perspektiv som över-satte den tredimensionella fysiska miljön till det tvådimensionella papperet. AlYaqoubs strikta och exakta teckningar förde tankarna både till sprängskisser och ingenjörssritningar men också till partitur eller en koreografisk instruktion, från vilken varje rörelse minutiöst skulle kunna återskapas. *The View from Above* gestaltade hur idéer om en nation överförs till konkreta uttryck i kroppar, som frimärken eller som byggnadsverk. I installationen *Heritage Wall* (2015-) hade också en av de historiska stadsportharna från Kuwait City återuppförts som ett slags kulturarvskuliss. Aseel AlYaqoubs utställning är den första presentationen av en serie verk från tio års arbete med symboler och berättelser kopplade till kuwaitisk nationstillhörighet och arabisk identitet, från postkolonial tid till nutid.

2024 bjöd Bildmuseet på ett mycket rikt och mångfacetterat program i fråga om teman och konstnärliga uttryck. Våra utställningar, som alltid står i nära dialog med samtiden, gav nya upplevelser, nya insikter och nya frågor och attraherade en stor och bred publik i alla åldrar.

Bildmuseets publika programarrangemang utgör en betydelsefull del i verksamheten. Visningar, föreläsningar, konstnärspresentationer, forskarsamtal, workshops, performance, konserter, filmvisningar och seminarier fördjupar kunskapen och öppnar för samtal och debatt kring de teman och frågor som utställningarna berör. Merparten av programverksamheten under 2024, som framför allt varit förlagd till söndagar och fredagskvällar, har varit direkt knuten till aktuella utställningar.

Vårterminen inleddes med program i anslutning till utställningarna *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet* och *Loulou Cherinet / State Design*. *Motsägelser i Irans sexuella politik efter revolutionen* var titeln på en föreläsning av Fataneh Farahani, professor i etnologi vid Stockholms universitet, följt av ett samtal mellan henne och Elisabeth Olivius, docent i statsvetenskap, Umeå universitet (11 februari). Ett panelsamtal om stadsplanering, arkitektur och livsmiljö med Malin Rönnblom, professor i statsvetenskap, Karlstads universitet, Anna Flatholm, stadsarkitekt, Umeå kommun och Anders Jansson, museiintendent anknöt till utställningen *Loulou Cherinet / State Design* (25 februari).

Under året genomfördes tre Art Fridays (15 mars, 24 maj, 18 oktober). Den första, som var ett samarbete med Littfest, Umeå internationella litteraturfestival bjöd på vernissage för tre nya utställningar: *Elias Crespin / Chronomorphosis*, *Åtta grader / Samtida konst om skogen* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla*. Museiintendent Sofia Johansson gav en introduktion till utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen*. Konstnärerna Elias Crespin och Aron Landahl presenterade sina utställningar i samtal med museiintendent Brita Täljedal. Kvällen fortsatte med jojk av Jörgen Stenberg, författarsamtal, poesiläsningar, performance och kreativ workshop. Horseface spelade live-musik och DJ fram till 01.00 var Räser Studios.

Lördag 16 mars presenterades utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* i ett samtal mellan museiintendent Anca Rujoiu och flera av de medverkande konstnärerna som fanns på plats: Malin Arnell, Gerd Aurell, Toms Kokins, Micael Norberg, Elia Nurvista, Edith Marie Pasquier, Jörgen Stenberg och Lena Ylipää. En serie program under våren och en bit in på hösten med forskarföreläsningar, konstnärssamtal, skogsvandringar och filmvisning kompletterade och fördjupade kunskapen om skogen i anslutning till utställningen *Åtta grader*. Skogsskulpturen *Spill spill spill* av konstnärerna Malin Arnell & Åsa Elzén, som installerats i Vännforsbäck utanför Umeå, invigdes på plats under medverkan av forskare från Umeå universitet och Sveriges lantbruksuniversitet (19 maj).

Årets andra Art Friday genomfördes fredag 24 maj med vernissage för Konsthögskolans examensutställning *After Tomorrow at Sunrise*. Museichef Katarina Pierre, Konsthögskolans prefekt Per Nilsson, och curator Annika Eriksson invigningstalade och de medverkande konstnärerna Simon H. Danielsson, Ida Boman och Juni Liv Uma framförde performance.

Söndag 22 september gav Sara Sandström, verksamhetsledare vid Prinsessan Estelles Kulturstiftelse, en föreläsning under rubriken *Människans relation till naturen - Om konstnären Giuseppe Penone och hans nya verk för skulpturparken på Djurgården*.

Art Friday 18 oktober bjöd på vernissage för två nya utställningar: *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* och *Aseel AlYaqoub / The View from Above*, med invigningstal av museichef Katarina Pierre och utställningspresentationer av de båda medverkande konstnärerna Alexandra Daisy Ginsberg och Aseel AlYaqoub samt gästprofessor Sarah Cook (WASP-HS). Dessutom ljudperformance, *Improvising with Algorithms* med Michael Lukaszuk, guideade visningar, kreativ workshop, livemusik med Christian Kjellvander och DJ Sad Chic.

I samarbete med TAIGA - Centrum för transdisciplinär AI vid Umeå universitet och UmArts arrangerade Bildmuseet tvådagarsymposiet *Wicked Problems and AI*, om komplexa samhällsproblem och svårlösta dilemman, 17-18 oktober. Sarah Cook och Alexandra Daisy Ginsberg medverkade som föreläsare och deltagarna fick en presentation av den nyöppnade utställningen *Machine Auguries* (18 oktober).

Ett heldagssymposium om skogsforskning anordnades i anslutning till utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* i samarbete med UmArts (1 november). De medverkande föreläsarna tillhör Geopolitics of the Forest, en grupp forskare vid UmArts som inom olika discipliner studerar skogen. Moderator och organisatör var Luis Berríos-Negrón, universitetslektor vid Arkitektthögskolan och Research Fellow, UmArts.

Elias Crespín / Chronomorphosis var en utställning som inbjöd till program av annat slag än övrig programverksamhet under året. En klarinettkvartett ur Norrlandsoperans symfoniorkester framförde musik av den finlandssvenske tonsättaren Bernhard Crusell mitt ibland de svävande skulpturerna (14 april). Bildmuseet medverkade i Umeå universitets friskvårdsdagar Hälsa på campus med erbjudande om drop-in-yoga i utställningen (18 september). Evenemanget lockade 80 deltagare, både studenter och universitetsanställda. I november ledde danspedagogen och koreografen Karolina Kowalska en rörelseworkshop med föranmälda deltagare i utställningen.

I anslutning till utställningen *Elias Crespín / Chronomorphosis* arrangerades även en föreläsning om förhållandet mellan konst och matematik. Lars-Daniel Öhman, docent i matematik, Umeå universitet, talade om *Konst och matematik, skapandets frihet och dess (själv)påtagna gränser* för ett hundratal åhörare (10 november).

I ett samarbete med Umeå Filmfestival, lördag 30 november och söndag 1 december, bjöds museets besökare på gratisvisningar av film med temat skogen: *Skogsdjuren*, en animerad barnfilm och dokumentären *Trädälskaren*, till minne av regissören Jonas Selberg Augustsén. Filmen introducerades av

Mia Rogersdotter Gran, konstnärlig ledare för Umeå Filmfestival. Vid visningen medverkade också filmens fotograf, Andreas Norin.

Bildmuseets julmarknad där studenter från Konsthögskolan, Designhögskolan och Arkitektshögskolan sålde sina egna alster lockade, liksom tidigare år, en stor publik (7 december). Psykkören sjöng julsånger i folkton och restaurang Bygden serverade adventsfika.

Årets sista programpunkt var *Kortfilmsdagen* på årets kortaste dag, 21 december. I detta riksomfattande evenemang initierat av Folkets bio, visades 6 svenska animerade kortfilmer i Bildmuseets Flexhall mellan kl 13 och 14.

ÖVERSIKT PEDAGOGISK
VERKSAMHET

Mer än 6500 besökare har deltagit i Bildmuseets pedagogiska program vid de 217 tillfällen som erbjudits. Det innefattar verksamheterna Skolprogram, Öppen bildverkstad under helg, lov och vernissager, Öppen bildförskola, Babyvisning med måleri, Konstkollo, fortbildningar, lärarträffar och samarbeten med utbildningar (ej visningar, se nedan).

VISNINGAR OCH
STUDIEBESÖK

Under 2024 har Bildmuseet erbjudit gratis lunchvisning för allmänheten alla dagar under museets öppethållande kl 13. Lunchvisningarna har getts av museivårdarna. Familjevisningar, ledda av museets konstpedagoger har erbjudits lördagar och söndagar kl 14. Bildmuseet har genomfört 208 lunchvisningar, 87 familjevisningar och 5 kvällsvisningar i samband med Art Friday samt tagit emot 16 studiebesök och 56 bokade vuxengrupper för visning.

Under året har Bildmuseet även erbjudit kortvisningar, Möte med ett konstverk, ett visningsformat som introducerades 2023. Dagligen kl 14 och 15 ges en kort visning på 10-15 minuter av ett enda konstverk. Kortvisningarna har genomförts 314 gånger under året och erbjudits varje dag under museets öppethållande. De har blivit ett uppskattat komplement till de längre visningarna, med positiv respons från besökarna. För museivårdarna är de ett nytt stimulerande sätt att arbeta med förmedling.

ÖPPEN BILDVERKSTAD

Bildmuseets öppna bildverkstad är en drop-in-verksamhet på lördagar och söndagar, samt sport-, påsk- och höstlov, för alla åldrar under ledning av museets konstpedagoger där barn, unga och vuxna kan skapa tillsammans. 3840 besökare deltog i den öppna bildverkstads-verksamheten under 2024.

31 januari - 12 april

Under denna period utgick vi från teman i utställningarna *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet* och *Loulou Cherinet / State Design*. Besökarna skapade fönster mot tänkta utopier med hjälp av svarta siluettklipp i papper och färgglada transparenta plastblad som fönsterrutor.

13 april - 12 juni

Bildverkstadens besökare kunde inspireras av utställningarna *Elias Crespin / Chronomorphosis* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla*. Med tunna penslar och akrylfärger målade de miniatyrbilder av djur och växter som tillsammans illustrerade en näringskedja. De små bilderna klipptes ut och sattes upp på vägg eller hängdes i mobiler.

27 augusti - 5 november

Temat i bildverkstaden anknöt till utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen*. I en workshop fick besökarna tillsammans teckna en skog med grafitstift på väggarna. De tillverkade också handgjort papper av återvunna A4-ark, som de sedan målade skogsmotiv på med akvarellfärg. Vi hade dukat upp en buffé med konstnärsmaterial och material från skogen att teckna av och använda som stämplar.

6 november - 28 februari, 2025

Efter besök i utställningen *Aseel AlYaqoub / The View from Above* fick verkstadsdeltagarna skapa egna frimärken i olika storlekar i collageteknik, som de designade utifrån egna idéer om vad som är viktigt för ett land. Arbetsmaterialet bestod av tidningar, färgat papper, pennor, lim och frimärken. Besökarna kunde också testa att, liksom AlYaqoub, skära frimärken i delar och bygga ihop till ett nytt frimärksmotiv i mini-collageteknik.

ÖPPEN WORKSHOP ART FRIDAY

2024 genomfördes tre öppna workshops under Art Friday, där totalt 283 personer deltog. De ägde rum på plan 0 i anslutning till hörsalen Flexhallen (24 maj, 17 oktober) och i bildverkstaden på plan 2 (15 mars).

15 mars

Bildberättande med inspiration från utställningarna *Elias Crespin / Chronomorphosis*, *Åtta grader / Samtida konst om skogen* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla*. Vi gjorde mobiler med bilder av djur i svävande näringskedjor.

24 maj

Temat, som anknöt till Konsthögskolans utställning *After Tomorrow at Sunrise* och Laoise Ní Ghríofas måleri, var ”vardagliga ting, kläder och mönster vi minns från förr”.

17 oktober

Konstnären Aseel AlYaqoub's verk i utställningen *The View from Above* var inspiration för arbetet i den öppna verkstaden där vi skapade collage i mini-format av frimärken.

ÖPPEN BILDFÖRSKOLA

18 fredagar under året erbjöds drop-in för föräldralediga med små barn 0 till 6 år. Öppen bildförskola, som leddes av Bildmuseets konstpedagoger, besöktes av 1018 barn och vuxna. Vid varje tillfälle låg fokus på en av museets aktuella utställningar eller konstnärskap och i bildverkstaden fanns olika arbetsstationer som anknöt till verk i utställningen. Vid stationerna, som var anpassade för olika åldrar, kunde barn och vuxna utforska konsten tillsammans.

Som en del av Öppen bildförskola gavs 41 konstvisningar på plats i utställningarna, med leken som utforskande verktyg. 476 barn och vuxna deltog i konstvisningarna. Öppen bildförskola fungerar som en mötesplats för både barn och vuxna. En betydande del av besökarna är nyinflyttade i Umeå från olika delar av landet och världen.

De utställningar som Öppen bildförskola utgick från under 2024 var *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla, Loulou Cherinet / State Design, Åtta grader / Samtida konst om skogen, Elias Crespin / Chronomorphosis, Konsthögskolan / After Tomorrow at Sunrise, Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* och *Aseel AlYaqoub / The View from Above*.

BABYVISNING MED MÅLERI

Under 2024 anordnades Babyvisning med måleri vid sju tillfällen: 8 februari, 21 mars, 11 april, 16 maj, 26 september, 24 oktober och 21 november. Aktiviteten leddes av konstpedagogen Maria Sundström. Babyvisning med måleri handlar om att visa konst för de allra yngsta besökarna, 4 till 15 månader gamla, och deras medföljande vuxna, och att låta barnen utforska måleriet. De tolv färgerna på barnens paletter var ätbara och stimulerade flera sinnen. Som en inledning på museibesöket fick deltagarna en specialvisning av en av de aktuella utställningarna. Detta år var det *Elias Crespin / Chronomorphosis, Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* och *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet*.

I början av året kontaktade Bildmuseet familjecentraler i Umeå för att nå fler familjer med information om verksamheten Babyvisning med måleri. Särskilt reserverade platser fanns att boka för dem som nåtts av informationen via familjecentralerna. 81 bebisar och 81 medföljande vuxna, totalt 162 personer, deltog i Babyvisning med måleri.

SKOLPROGRAM

2024 tog Bildmuseets konstpedagoger emot 72 bokade grupper från grundskolor, gymnasieskolor och förskolor samt grupper av universitetsstudenter, vuxenstuderande och lärare. Totalt 1154 barn, elever och studenter deltog i skolprogrammen. Av dessa deltog 142 elever i digitala skolprogram som erbjöds parallellt med verksamheten på plats i museet.

Bokningsbar tid för skolprogram med visning och workshop var tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 9-16, för visning dessutom fredagar kl 9-16. Skolklasser från Umeå kommun kunde boka en buss för museibesöken som bekostades av Bildmuseet. Museets konstpedagoger under 2024 var Karin Jonsson och Ebba Key (vårterminen), Emma Mårtensson och Maria Sundström (början av höstterminen) och Emma Mårtensson och Denise Mångsén (november, december).

31 januari - 27 mars

Vi inspirerades av teman i utställningarna *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet* och *Loulou Cherinet / State Design*. Skolbesöken började med visning och samtal i utställningarna. I den efterföljande workshopen funderade vi på vad en utopi eller ett "underland" (från en verktytel i Mandana Moghaddams utställning) kan vara. Eleverna skapade fönster mot tänkta utopier med siluettklipp i svart papper och färgglada transparenta plastblad.

16 april - 12 juni

Skolprogrammet utgick från utställningarna *Elias Crespin / Chronomorphosis* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla*. De bokade skolgrupperna fick boken *Alla äter alla* skickade till sig i förväg. Programmet inleddes med besök i utställningarna och därefter fick eleverna måla miniatyrbilder av djur och växter som tillsammans illustrerade en näringskedja.

27 augusti - 24 oktober

Med utgångspunkt i utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* reflekterade eleverna över skogen ur olika perspektiv. Efter en visning av utställningen fokuserade vi på ett verk av Uriel Orlow, *Reading Wood (Backwards)* som han skapat av olika träslag i intarsiateknik. Eleverna experimenterade med målade intarsiamotiv på trämaterial.

6 november - 28 februari, 2025

Skolprogrammet började med en visning av utställningen *Aseel AlYaqoub / The View from Above*. Eleverna kunde se exempel på hur en nation, i detta fall Kuwait, använder frimärken som en sorts visitkort som skickas över världen. I den efterföljande workshopen diskuterade vi motiv på svenska frimärken och eleverna funderade på vilket motiv de skulle välja om de fick skapa ett eget frimärke. Med hjälp av collage teknik gjorde de förstora frimärksmotiv. De yngre eleverna målade flaggor för sina drömländer som sattes ihop till en gurlang.

KONSTKOLLO

Under en vecka i juni ledde Bildmuseets konstpedagoger ett konstkollo för barn där 18 deltagare i åldrarna 10-12 år deltog. Kollot pågick måndag till lördag. Varje dag utforskade deltagarna museets aktuella utställningar och skapade sedan, individuellt och kollektivt, utifrån sina upplevelser av konsten. De testade flera konstnärliga tekniker och material och fick också göra ateljébesök hos en konstnär. De skapande aktiviteterna ägde rum på olika platser i museet - i bildverkstaden, utställningssalarna, hörsalen Flexhallen och även utomhus. Första dagen fick varje deltagare en egen skissbok där de kunde samla skisser, fotografier, teckningar, collage och målningar.

Veckan avslutades med en utställning i Flexhallen som lockade en stor publik - 473 personer. I samband med vernissagen presenterade deltagarna utställningen och alla som ville kunde också skapa tillsammans på plats.

LÄRARTRÄFFAR

Som en del av Bildmuseets kontinuerliga arbete med att utveckla och bibehålla god kontakt med lärare i Umeå kommun bjöd konstpedagogerna in till lärarträffar 21 mars och 10 oktober. Lärarträffarna genomfördes i samband med öppnandet av två nya utställningar. Museiintendent Anders Jansson gav en specialvisning av utställningen *Åtta grader/ Samtida konst om skogen* och konstnären Aseel AlYaqoub presenterade utställningen *The View from Above* i samtal med museiintendent Anca Ruijoui. Efter utställningsbesöken deltog lärarna i en praktisk workshop i bildverkstaden.

I samband med Umeå universitets Kunskapsvecka i slutet av oktober erbjöd Bildmuseets konstpedagoger en fortbildningsdag med visning, samtal och praktisk workshop på temat *Samtidskonst som resurs i skolan* (29 oktober). 28 lärare deltog i fortbildningsdagen.

SMÅTT & GOTT- FESTIVALEN

I maj medverkade Bildmuseet i småbarnsfestivalen Smått & Gott. Flera av Umeås kulturinstitutioner bjöd på kultur för målgruppen 0-6 år, för att visa upp de verksamheter som erbjuds för de allra minsta och för att synliggöra betydelsen av kulturupplevelser för dem. På Bildmuseet gavs teaterföreställningen *Voff!* i samarbete med skådespelaren Karin Larsson, Tantteatern, och aktiviteten Babymåleri med ätbar färg (29 maj). Vårens sista Öppen bildförskola ingick också i festivalprogrammet (31 maj). Smått & Gott-festivalen samordnades av Ögonblicksteatern.

NANCY HOLT /
INSIDE OUTSIDE

Nancy Holt / Inside Outside var den mest omfattande europeiska presentationen av den nordamerikanska konstnären Nancy Holts arbete och den mest ambitiösa någonsin av hennes mångfacetterade konstnärskap. Utställningen visade film, video, fotografi, konkret poesi, ljudverk, skulptur, rumsinstallationer samt ritningar och dokumentation av hennes land art.

Curatorer var Lisa Le Feuvre, chef för Holt/Smithson Foundation, och Katarina Pierre, museichef Bildmuseet. Utställningen producerades av Bildmuseet och Holt/Smithson Foundation i samarbete med MACBA, Barcelona. Utställningen visades på MACBA 13 juli 2023 - 7 januari 2024.

ÅRETS SVENSKA
BILDERBOK /
VITVIVAN OCH
GULLSIPPAN

Pija Lindenbaums bilderbok *Vitvivan och Gullsippan* utsågs till 2021 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. På Bildmuseet presenterades bokens bilder i utställningen *Årets svenska bilderbok / Vitvivan och Gullsippan* 19 mars - 23 oktober 2022. Under 2024 har utställningen visats på Björna bibliotek, Örnsköldsvik, 4 december 2023 - 4 februari 2024.

Iaspis (International Artists Studio Programme in Sweden) är Konstnärsnämndens internationella ateljéprogram för yrkesverksamma konstnärer. Sedan 1999 erbjuder Umeå en ateljéplats i upp till tre månader per år för utländska konstnärer och utställningscuratorer. Syftet är att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och på så sätt bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Iaspis Umeå är ett samverkansprojekt mellan Bildmuseet, Konsthögskolan vid Umeå universitet, Konstenheten, Umeå Kommun, Galleri Verkligheten, Vita kuben / Norrlandsoperan och Museum Anna Nordlander i Skellefteå. Bildmuseets representant i Iaspis Umeå är museiintendent Lisa Lundström.

2024 var två konstnärer inbjudna av Iaspis Umeå för vistelse i Umeå tre månader under våren, 1 april - 30 juni: Gloria Denis från Spanien och Margaux Schwab som är verksam i Schweiz och Tyskland. Ett fokus i deras konstnärliga praktik är mat och lokal matproduktion. De genomförde workshops med studenter från Konsthögskolan och flera publika evenemang med temat mat, bland annat i UmArts lokaler på Konstnärligt campus och på friluftsområdet Gammlia.

KONSTPEDAGOGIK I
SAMTIDA KONSTFORMER

Bildmuseet deltog i planering och genomförande av universitetskursen *Konstpedagogik i samtida konstformer* (15 HP). Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet, har huvudansvar för denna distanskurs som riktar sig till dem som vill fördjupa sina kunskaper inom samtida konst och konstpedagogik. Kursen ges på halvfart över två terminer och genomförs till största del digitalt. I september startade kursen för åttonde året i rad. Från Bildmuseet medverkade museiintendent Lisa Lundström med föreläsningar och handledning av projekt.

ÖVRIGA SAMARBETEN
MED UNIVERSITETS-
UTBILDNINGAR

Bildmuseets konstpedagoger gav en föreläsning om skolprogram med efterföljande praktisk workshop för studenter från kursen *Bild 2*, Estetiska ämnen inom lärarutbildningen, hösten 2024.

Våren 2024 undervisade Lisa Lundström i kursen *Museologi B*, inom Branschutbildningen för museer och kulturarv, Institutionen för kultur- och medievetenskaper. Hon genomförde en guideutbildning med workshops och föreläste om Bildmuseets konstpedagogiska verksamhet. Studenterna gav sedan egna guidningar som redovisades i korta videofilmer. Under hösten presenterades Bildmuseets utställningar och pedagogiska program för de nya studenterna från kursen *Museologi A*.

Museiintendenterna och museichefen föreläste vid flera tillfällen för digitala distanskurser inom ämnet Bild- och konstvetenskap vid Institutionen för kultur och medier.

Samarbetet med Konsthögskolan förstärktes ytterligare eftersom examensutställningen, som för andra året visades hela sommaren, numera ingår som en kurs inom masterprogrammet. Under vårterminen och höstterminen gjorde museiintendenter ateljébesök hos studenter på Konsthögskolan och museichef Katarina Pierre föreläste om Bildmuseets verksamhet.

Under året har 20 studenter från Umeå universitet varit visstidsanställda på Bildmuseet som museivårdar, salsvärdar eller konstpedagoger: 10 från Konsthögskolan, 5 från Arkitektshögskolan, 3 från Lärarutbildningen, 1 från Branschutbildningen för museer och kulturarv, 1 från Psykologprogrammet.

UMEÅ CENTRUM FÖR
ARKITEKTUR, DESIGN
OCH KONST

Umeå centrum för arkitektur, design och konst (UmArts) är ett initiativ av universitetsstyrelsen med syfte att utveckla och stärka forskning på konstnärlig grund vid Umeå universitet. De enheter som ingår i UmArts är Arkitekt-högskolan, Designhögskolan, Konsthögskolan, Institutionen för estetiska ämnen och Bildmuseet.

I mars 2024 öppnade Bildmuseet *Åtta grader / Samtida konst om skogen* där bland andra forskare, konstnärer och arkitekter knutna till UmArts medverkade med projekt utvecklade speciellt för utställningen. Den 1 november var Bildmuseet arrangör för en heldag om skogsforskning med filmvisning, panelsamtal och presentationer med olika perspektiv på forskningsfältet om skogen. Bildmuseet medverkade också i de seminarier som UmArts öppna forskargrupp Forest Research Group anordnade under året.

2023 påbörjade Sarah Cook, professor i Museum studies vid Glasgow University, sin gästprofessur (WASP-HS) vid Umeå universitet. Gästprofessuren är resultatet av en framgångsrik ansökan till Wallenbergstiftelserna med UmArts, Bildmuseet och Arkitekt-högskolan som sökande. Cook har som uppdrag att curatera utställningar om konst och AI i samarbete med Bildmuseets personal. Den första utställningen på detta tema, *Machine Auguries* av konstnären Alexandra Daisy Ginsberg, öppnade i oktober 2024 och en andra, större tematisk grupputställning planeras 2026.

Tvådagarssymposiet *Wicked Problems and AI*, om komplexa samhällsproblem och svårlösta dilemman var ett samarbete mellan TAIGA - Centrum för transdisciplinär AI vid Umeå universitet, UmArts och Bildmuseet, 17-18 oktober. Sarah Cook och Alexandra Daisy Ginsberg medverkade som föreläsare, Michael Lukaszuk framförde ljudperformansen *Improvising with Algorithms* och utställningen *Machine Auguries* invigdes.

Vetenskapsrådets symposium om konstnärlig forskning arrangerades 2024 i samarbete med UmArts. Rubriken för symposiet var *Hurricanes and Scaffolding* och det fokuserade på ”det dynamiska samspelet mellan mer-än-mänskliga krafter och kulturellt motståndskraftiga strukturer”. Den välbesökta konferensen var förlagd till Konstnärligt campus 4-6 december och samlade 200 svenska och internationella forskare.

JOURNALISTISKA MEDIER

I de redaktionella källor som bevakas av Retriever har Bildmuseet omnämnts 318 gånger under året och 417 om man räknar artiklar publicerade i flera källor. All Ears bevakning av talade medier visar att Bildmuseet under 2024 har uppmärksammats i 73 inslag i radio, tv och podcasts, med en sammanlagd räckvidd på 12 030 000 tittare/lyssnare.

De sex utställningar som vi öppnade har alla uppmärksammats i media, men störst var intresset för *Åtta grader / Samtida konst om skogen*. Redan i januari listades den som en av vårens viktigaste konsthändelser av TT (cirka 30 tidningar), Dagens Nyheter och Västerbottens-Kuriren. Utställningen lyftes senare fram i VK, Folkbladet, tidningen Skogen, tidskriften Arkitektur, Volym, Utemagasinet samt i inslag på Sveriges Radio P1 och P4. Den fick fina recensioner i tidskriften Utställningskritik (Nina Tadsen: "Välbehövd samtidskonst om skogen") och i DN Kultur (Birgitta Rubin: "Stark och sorgmättad utställning om skogen i våra hjärtan"). Senare lyfte Dagens Nyheter också fram den bland DN-kritikernas fem favoriter och i en artikel med tips för sommarens konstutflykter. Även Sveriges Radio P1 uppmärksammade *Åtta grader* i ytterligare ett inslag, där konstnären Lena Ylipää berättade om sitt verk i utställningen.

Bland många andra artiklar och inslag, får denna korta sammanfattning ge plats för Sveriges Radios inslag om *Elias Crespin / Chronomorphosis*, TT-artikeln som lyfte Konsthögskolans masterutställning bland årets sommarutställningar och SVT Kulturnyheternas positiva recensioner av *Aseel AlYacoub / The View from Above* och *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* - en utställning som även uppmärksammades i Femina, tidningen Kulturnytt samt i Sveriges Radios P1 och P4 Västerbotten. Bildmuseet fick också stort genomslag för sin nominering till Årets museum, och omnämndes i tidningar, radio och tv över hela landet som en av tre finalister.

DIGITAL MEDIER

Under år 2024 har Bildmuseet haft fortsatt stor närvaro i digitala medier, med uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Många presumtiva besökare är aktiva på digitala och sociala medier. Räckvidden på Facebook uppgick till 1 138 920. Räckvidden på Instagram uppgick till 543 526. Sammantaget hade kanalerna 6 677 584 exponeringar (antal gånger vårt innehåll visats). Engagemanget uppgick till 9 572 på Facebook samt 5 069 på Instagram.

Medianvärdet för engagemang låg på 89. Engagemang är benämningen på likes, kommentarer, delningar och länkklick. Under året har Bildmuseets följarrantal ökat med 843 på Instagram och 340 på Facebook.

På Bildmuseets hemsida är det sidorna om utställningarna *Åtta grader / Samtida konst om skogen*, *Elias Crespin / Chronomorphosis* och *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* som haft flest besök under 2024.

ÖPPETTIDER

Under 2024 höll Bildmuseet öppet onsdag-söndag 12-17. Vid tre tillfällen genomfördes Art Friday med kvällsöppet, till 24 (24 maj, 18 oktober) och till 01 (15 mars).

BESÖKS-
STATISTIK

Jan	3724
Feb	5024
Mars	9698
April	6210
Maj	8098
Juni	5430
Juli	5549
Aug	4450
Sep	4623
Okt	5956
Nov	6016
Dec	11395

Totalt 76173 besökare på Bildmuseet år 2024.

EKONOMI

Bildmuseets intäkter uppgick 2024 till 35,7 Mkr. Umeå universitet bidrog med 26,0 Mkr varav 2,2 Mkr i ett särskilt åtagande från Utbildningsdepartementet. Från Kulturdepartementet erhöll Bildmuseet 0,7 Mkr. Externa bidrag under 2024 bestod av 5,0 Mkr från Umeå kommun, 1,5 Mkr från Campus X, 1,4 Mkr från Region Västerbotten/Tillväxtverket, 0,5 Mkr från Kempestiftelserna, 0,3 Mkr från Nordisk kulturkontakt (varav 0,1 Mkr transfererades till samarbetspart), 0,6 Mkr från Nordisk kulturfond (varav 0,3 Mkr transfererades till samarbetsparter), samt mindre bidrag från Kulturfonden för Sverige och Finland samt Henry Moore Foundation.

Totalt 0,6 Mkr erhöles från samarbetsparter för kostnader som Bildmuseet haft i samarbetsprojekt. Övriga försäljningsintäkter bestod av 0,6 Mkr försäljning shop och visningar, samt 0,1 Mkr i intäkter för samarbeten med kurser vid Umeå universitet.

Periodiserade externa medel uppgick till -1,1 Mkr. Kostnaderna under 2024 uppgick totalt till 35,5 Mkr varav personalkostnader 16,1 Mkr, lokalkostnader inklusive fastighetsrelaterade avskrivningar 10,8 Mkr, övriga avskrivningar 0,2 Mkr, universitets- och fakultetsgemensamma kostnader 0,3 Mkr och driftskostnader 8,1 Mkr. Årsbokslutet uppvisade därmed ett resultat för 2024 på +0,2 Mkr.

RÅDGIVANDE GRUPP

Marlene Johansson, extern ordförande
Annika Levin, extern ledamot
Camilla Hällgren, samhällsvetenskaplig fakultet vid Umeå universitet
Pernilla Lundberg, medicinsk fakultet vid Umeå universitet
Åsa Boily, teknisk-naturvetenskaplig fakultet vid Umeå universitet
Anna Hegardt Källén, humanistisk fakultet vid Umeå universitet
Leif Mårtensson, Umeå kommun
Jenny Skarstedt, Umeå kommun
Felix Köhler, utbildningsbevakare vid Umeå studentkår
Alva Jeppsson, studeranderepresentant Humanistiska sektionen

Ständigt adjungerad: Katarina Pierre, museichef Bildmuseet
Sekreterare: Maja Sandow, administrativ samordnare Bildmuseet

PERSONAL

Katarina Pierre, museichef
Mattias Andersson, museiassistent
Diana Berntsdotter Vallgren, museivärd
Olle Ebgen-Ljungblad, museitekniker
Erik Hillbom, kommunikatör
Jonas Holmberg, museivärd
Anders Jansson, museiintendent/biträdande och ställföreträdande museichef
Sofia Johansson, museiintendent
Karin Jonsson, museipedagog
Ebba Key, museipedagog (vikariat)
Miriam Lindgren, museivärd (vikariat)
Lisa Lundström, museiintendent
Denise Mångsén, museipedagog
Emma Mårtensson, museivärd/museipedagog
Karin Nordbrandt, museivärd
Magnus Olofsson, museitekniker
Anca Rujoiu, museiintendent
Maja Sandow, administrativ samordnare
Stina Stenman, museivärd (vikariat)
Maria Sundström, museivärd/museipedagog
Brita Täljedal, museiintendent
Helena Vejbrink, kommunikatör
Martina Wolgast, museiassistent
Polly Yassin, museivärd

VISSTIDS-
ANSTÄLLDA

Tekla Andersson
Julia Balke
Oscar Bergsten
Amanda Angeli Blombäck
Josefine Borgström
Michaela Frycklund
Albertina Hart
Klara Huzell
Mads Hvidkaer Christoffersen
Arvid Högberg
Alva Jeppsson
Ella Lepistö
Paulina Nilsson
Charlott Nordlander
Senja Penttilä
Janina Renström
Linnéa Romeling
Elsa Skiöld
Martin Wallén
Julia Åberg

UTSTÄLLNINGAR

Ner till Norr / Samtida konst i Arktis

- 2024-01-14

Världens nordligaste regioner framstår som viktigare än någonsin tidigare. Områden som förut sågs som perifera leder en samhällsomvandling som kommer att forma vår gemensamma framtid. Utställningen *Ner till norr* presenterade verk av trettio samtida konstnärer från Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Kanada, Norge, Sverige och USA, samt från Sápmi och andra urfolksnationer i Arktis. De undersöker vår tids avgörande frågor och använder konsten som en katalysator för förändring.

Dagens klimat- och miljöförändringar och en problematisk kolonial historia har genererat konstverk som tar itu med sociala, ekonomiska, politiska och ekologiska utmaningar i hela regionen. Andra verk konfronterar illusionen av världens nordliga regioner som avlägsen vildmark och utmanar den romantiserade föreställningen om Arktis som ett homogent och orört land. Genom ett stort antal konstverk i olika medier spårade utställningen delade erfarenheter inom regionen och speglade både samhörighet och klyftor inom och mellan samhällen och nationer kring Nordatlanten.

Medverkande konstnärer: Ragnar Axelsson (Island), Jordan Bennett (Kanada), Jason Brown (USA), Reggie Burrows Hodges (USA), Christopher Carroll (USA), Jóhan Martin Christiansen (Färöarna), Lauren Fensterstock (USA), Gideons-son/Londré (Sverige), Julie Edel Hardenberg (Grönland), Joan Jonas (USA), Jessie Kleemann (Grönland), Justin Levesque (USA), Anna Líndal (Island), Meagan Musseau (Kanada), Ann Cathrin November Høibo (Norge), Mattias Olofsson (Sverige), Frida Orupabo (Norge), Katarina Pirak Sikku (Sverige), Bitá Razavi (Finland/Estland), Joshua Reiman (USA), Hans Rosenström (Finland), Máret Anne Sara (Norge), Magnús Sigurðarsson (Island), Andreas Siqueland (Norge), Peter Soriano (USA), Anders Sunna (Sverige), Superflex (Danmark), Snæbjörnsdóttir/Wilson (Island/Storbritannien), D'Arcy Wilson (Kanada), Arngunnur Ýr (Island).

Utställningen producerades av Bildmuseet, Portland Museum of Art, USA och Reykjavik konstmuseum, Island. Curatorer: Anders Jansson, Jaime DeSimone och Markús Þór Andrésson.

Loulou Cherinet / State Design

- 2024-04-07

I sitt konstnärskap undersöker Loulou Cherinet hur politik manifesteras och tar sig uttryck i vår fysiska miljö och i våra kroppar. Hur formas vi av de strukturer och system som omger vårt samhälle och hur påverkar de hur vi förhåller oss till och interagerar med varandra?

Motiven till målningarna i utställningen var hämtade från Öbacka strand, en stadsdel i Umeå, men skulle kunna föreställa vilken svensk stad som helst. Det är omsorgsfullt planerade områden som syftar till att göra vår livsmiljö bättre. Som Loulou Cherinet ser det kan en perfekt planerad miljö också riskera att andra, mer existentiella behov blir förbisedda. Inspirerad av historiska panoramamålningar och cykloramor hade Loulou Cherinet skapat en installation som omslöt betraktaren och där vi själva måste navigera i motivet. Den var inte bara en avbild av stadsrummet utan representerade även de system som vi byggt vårt samhälle på. På samma gång som det kan uppfattas som ett skydd kan det också upplevas som om det stänger betraktaren inne.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Anders Jansson

Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet

- 2024-04-07

Konstens förmåga att överbrygga kulturella gränser är ett bärande tema i Mandana Moghaddams verk. De berör kommunikation mellan människor, migration, feminism och refererar till iransk kulturhistoria likaväl som till brännande aktuella skeenden.

Hennes huvudsakliga medier är video, skulptur och installationer, med hår, spegelmosaik och betong som återkommande material. Utställningen visade verk av spegelmosaik ur serien *Underlandet* samt *Chelgis I*, en skulptur i mänsklig skala, täckt av hår och innesluten i en glasmonter. Titeln refererar till en flicka i en persisk saga, vars namn betyder "fyrtio flätor". Speciellt för Bildmuseet hade Moghaddam skapat den nya skulpturen *What they gonna do with the inevitable growth of sprouts? Chelgis VI* och dessutom ett helt nytt verk i serien *Underlandet*.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Brita Täljedal

Årets svenska bilderbok / Alla äter alla

2024-03-15 - 2024-10-20

I naturen går ingen säker.

Alla är på jakt efter mat.

Vem äter vem?

En blodfylld mygga slukas av en trollslända, som blir uppäten av en padda, som äts av en snok, som sväljs av en trut, som tas av en säl... *Alla äter alla* utsågs till 2023 års bästa svenska bilderbok och belönades med den nationella utmärkelsen Snöbollen. Aron Landahl som skapat både bild och text mottog priset i mars 2024 under Littfest, Umeå internationella litteraturfestival.

Utställningen på Bildmuseet presenterade alla originalmålningar till den prisade boken, besökarna kunde också höra Aron Landahl läsa den.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Brita Täljedal

Konsthögskolan Umeå / After Tomorrow at Sunrise

2024-03-15 - 2024-10-20

After Tomorrow at Sunrise presenterade verk av Ángela Abuja Miranda, Ida Boman, Josefine Borgström, Simon H. Danielsson, Maja Gregor, Juni Liv Uma (Maria Bengtsson), Beatriz Martins, Laoise Ní Ghríofa, Janina Renström, Raphael Vargas och Ágnes Vokatá, som alla gick ut master-programmet i fri konst på Konsthögskolan i Umeå.

Examensutställningen på Bildmuseet var kulmen på en period av intensivt arbete och research. Under masterprogrammet har studenterna utvecklat sina praktiker, utforskat konstens historia och samtida sociala relevans, dess aktuella teman och status. För dig som besökare erbjöd utställningen inblickar i samtidskonstens diskussioner, tekniker och material.

Utöver sina individuella arbeten i examensutställningen hade studenterna detta år skapat ett kollektivt verk, en skulpturträdgård på älvbrinken utanför Bildmuseet. Utställningens titel, *After Tomorrow at Sunrise*, refererade till en strof ur Derek Jarmans ljudpoem och film *Blue* från 1993.

Utställningen producerades av Konsthögskolan och Bildmuseet
Curator: Annika Eriksson, konstnär och professor
Projektledare för presentationen på Bildmuseet: Lisa Lundström

Åtta grader / Samtida konst om skogen

2024-03-15 - 2025-01-12

Utställningen presenterade samtida konst om vårt komplexa förhållande till skogen, alltifrån uppfattningen om ett okränkbart egenvärde till föreställningen om något att använda som ekonomisk resurs eller en plats för rekreation. Vad är en skog? Och vilka frågor om den är angelägna här och nu?

Medverkade gjorde Matti Aikio, Gerd Aurell & Micael Norberg, Malin Arnell & Åsa Elzén, Toms Kokins, Norrakollektivet, Elia Nurvista, Uriel Orlow, Edith Marie Pasquier, Jörgen Stenberg och Lena Ylipää. Genom fotografi, film, skulptur, teckning, textil, ljud och installation bjöd de in oss att reflektera över skogen, betraktad och gestaltad ur olika perspektiv och med skiftande erfarenheter. Verken väckte frågor om tradition och framtid, skogsbruk, markkonflikter, biologisk mångfald och om skogen som en helig plats.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Sofia Johansson

Elias Crespin / Chronomorphosis

2024-03-15 - 2025-03-23

Mobila skulpturer rörde sig långsamt och graciöst i utställningsrummet, i komplexa, precisa formationer, skenbart fritt svävande i luften. Cirklar, kvadrater, linjer, trianglar i metall eller akryl, upphängda i knappt märkbara nylontrådar, bildade geometriska koreografier som bygger på matematiska algoritmer. Elias Crespins hypnotiskt suggestiva verk inbjöd till reflektion över form, rum, rörelse och tid.

Elias Crespin (f. 1965, Venezuela) bor och arbetar i Paris. Med en bakgrund inom programmering började han arbeta som konstnär i början av 2000-talet. Idag har hans verk visats runt om i världen och han är en av de få nu levande konstnärer som finns representerade på Louvren. Detta var den första presentationen av Crespins verk i Norden.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Brita Täljedal

Alexandra Daisy Ginsberg / *Machine Auguries*

2024-10-18 - 2025-04-06

Med AI-skapad fågelsång under en konstgjord gryningshimmel varnar *Machine Auguries* [Maskinförutsägelser] om förälskelse i teknologi på bekostnad av naturen. Med tusentals inspelningar i fält av stannande och flyttande fåglar har Alexandra Daisy Ginsberg tränat två neurala nätverk - maskininlärningsmodeller - att sjunga som verkliga fåglar. Samtidigt som mänskliga handlingar minskar fågelbestånden, erbjuder konstnären en falsk kopia av gryningen. När sången tystnar i slutet av verket är vi inte längre säkra på vad som var verkligt. *Machine Auguries* påminner oss om det omöjliga i att återskapa naturen och hur akut det är att skydda den. På Bildmuseet kunde vi uppleva tre versioner av gryningskören, här presenterade tillsammans för första gången: de två första från London, 2019, och Toledo, Ohio, 2023. En platsspecifik Umeå-version av verket hade premiär i januari 2025.

Alexandra Daisy Ginsberg (f. 1982) är baserad i London och arbetar i många medier. I sin konst undersöker hon människors komplexa syn på relationen mellan natur och teknik. Hennes verk har visats över hela världen, bland annat på MoMA i New York, Museum of Contemporary Art i Tokyo, Centre Pompidou i Paris och Royal Academy i London. Det här var konstnärens första separatutställning i Sverige.

Med stöd från Kempestiftelserna, Arktiskt centrum vid Umeå universitet, WASP-HS och Humanistiska fakulteten, Umeå universitet.

Tack till Cornell Lab of Ornithology | Macaulay Library.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curatorer: Sarah Cook, Katarina Pierre, Brita Täljedal

Aseel AlYaqoub / *The View from Above*

2024-10-18 - 2025-04-06

Hur skapas bilden av en nation? En nation är allt annat än självklar, alltid föreställd eller uppfunnen. Med Kuwait som exempel undersöker konstnären Aseel AlYaqoub hur nationell identitet formas och får mening genom kulturarvsplatser, frimärksbilder, militära ceremonier, kartor och arkitektur.

Utställningen *The View from Above* [Vyn från ovan] är den första samlade presentationen av en serie verk från tio års arbete med symboler och berättelser kopplade till kuwaitisk nationstillhörighet och arabisk identitet, från postkolonial tid till nutid. AlYaqoubs undersökningar av nationsbyggande spänner över konst, arkitektur, historia och kulturstudier.

Vyn från ovan, ett perspektiv förknippat med kolonialmakter och nationalstater, är en central metod i hennes konstnärskap. Med den erbjuder hon insikter i nationsbyggandets mekanismer.

Aseel AlYaqoub (f. 1986, Kuwait) är en konstnär och skribent baserad i Kuwait City. Hon har ställt ut i ett flertal länder och det senast året medverkat på Diriyah Contemporary Art Biennale och Desert X AlUla. *The View from Above* var konstnärens första soloutställning i Europa.

Utställningen producerades av Bildmuseet. Curator: Anca Rujoiu

JANUARI

SÖN 28/1 kl 14.00-15.00

Curatorvisning av utställningen *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet*
Museiintendent Brita Täljedal gav en guidad visning.

FEBRUARI

SÖN 11/2 kl 14.00-15.15

Kvinna Liv Frihet: Motsägelser i Irans sexuella politik efter revolutionen
Föreläsning av Fataneh Farahani, professor i etnologi vid Stockholms universitet, följt av ett samtal mellan henne och Elisabeth Olivius, docent i statsvetenskap, Umeå universitet i anslutning till utställningen *Mandana Moghaddam / Kvinna Liv Frihet*.

ONS 21/2 kl 12.00-SÖN 25/2 kl 17.00

Bokrea i museishopen

Årets bokrea i museishopen startade. Besökarna kunde fynda bland böcker, konstkataloger och olika sorters bildsouvenirer.

SÖN 25/2 kl 14.00-15.00

Publikt samtal om stadsplanering, arkitektur och livsmiljö

Med Malin Rönnblom, professor i statsvetenskap, Karlstads universitet och Anna Flatholm, stadsarkitekt, Umeå kommun. Samtalet leddes av museiintendent Anders Jansson. I anslutning till utställningen *Loulou Cherinet / State Design*.

MARS

FRE 15/3 kl 17.00-01.00

Art Friday med vernissage / Littfest

Art Friday i samarbete med Littfest, Umeå internationella litteraturfestival med vernissage för tre nya utställningar: *Elias Crespín / Chronomorphosis*, *Åtta grader / Samtida konst om skogen* och *Årets svenska bilderbok / Alla äter alla*. Dessutom författarsamtal, poesiläsningar, kreativ workshop, DJ och bar.

Program

17.00-17.30: Vernissage *Årets Svenska Bilderbok / Alla äter alla* (Plan 2).

17.30-22.00: Öppen workshop (Plan 2).

18.00-18.30: Vernissage *Elias Crespín / Chronomorphosis* (Plan 6).

18.30-19.15: Poesiläsning och tillkännagivande av Katapultpriset (Plan 3).

19.00-19.30: Vernissage *Åtta grader / Samtida konst om skogen* (Plan 5)
Konstnärer: Matti Aikio, Gerd Aurell & Micael Norberg, Åsa Elzén & Malin Arnell, Toms Kokins, Norrakollektivet, Elia Nurvista, Uriel Orlow, Edith Marie Pasquier, Jörgen Stenberg, Lena Ylipää.

20.00-21.00: Poesiläsning (Plan 3)
Poeter: Ida Brytnér, Gombojav Mend-Ooyo, Jenny Tunedal, Alen Besic, Dejan Aleksić, Channa Riedel, Lina Ekdahl, Jörgen Stenberg.

21.00-22.00: Natt på museet (Plan 0)
Medverkande: Viktor Asbaghi Sandström, Denise Bergström, Patrik Backlund, Elis Monteverde Burrau, Helena Fagertun m.fl.

22.00-22.30: Poesiläsning och jojk med Jörgen Stenberg (Plan 0).

22.40-23.00: Performance med Max Porter och Mats Gustafsson (Plan 0).

23.00-23.45: Live: Horseface (Plan 0).

23.45-01.00: DJ Räser Studios (Plan 0).

LÖR 16/3 kl 14.00-15.30

Konstnärspresentationer i *Åtta grader / Samtida konst om skogen*

Utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* presenterades i ett samtal mellan museiintendent Anca Rujoiu och flera av de medverkande konstnärerna: Malin Arnell, Gerd Aurell, Toms Kokins, Micael Norberg, Elia Nurvista, Edith Marie Pasquier, Jörgen Stenberg och Lena Ylipää.

APRIL

LÖR 13/4 kl 12.00-17.00

Slow Art Day på Bildmuseet

Bildmuseet slog ett slag för den långsamma konstupplevelsen, tillsammans med konstmuseer och konsthallar runt om i världen. I alla visningar denna dag användes metoden slow art, som gav möjlighet att närma sig konstverken på ett lite annorlunda sätt. Visningarna fokuserade på några få konstverk och särskilt på den hypnotiskt suggestiva utställningen *Elias Crespín / Chronomorphosis*.

Program

13.00 Lunchvisning på engelska (ca 45 min).

14.00 Familjevisning (ca 30 min) och Möte med ett konstverk (ca 15 min).

15.00 Möte med ett konstverk (ca 15 min).

SÖN 14/4 kl 14.00-15.00

Forskarsamtal / *Åtta grader*

Arkitekten Toms Kokins berättade om forskningsprojektet *Sweden's Timber Empire* i samtal med museiintendent Anca Rujoiu. I anslutning till utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen*.

SÖN 14/4 kl 15.00-16.00

Konsert i samarbete med Norrlandsoperan

En klarinettkvartett ur Norrlandsoperans symfoniorkester framförde musik av den finlandssvenske tonsättaren Bernhard Crusell mitt ibland Elias Crespins svävande skulpturer i utställningen *Chronomorphosis*.

SÖN 28/4 kl 14.00-15.00

Gästvisning av *Åtta grader / Samtida konst om skogen*

Med ekologen Micael Jonsson, institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap, Umeå universitet och Sofia Johansson, curator för utställningen.

MAJ

SÖN 19/5 kl 10.00-15.00

Skulpturinvigning i *Åtta grader / Samtida konst om skogen*

Skogsskulpturen *Spill spill spill* av konstnärerna Malin Arnell & Åsa Elzén, som installerats i Vännforsbäck utanför Umeå, invigdes på plats under medverkan av forskare och skogskännare. Medverkande: Janina Priebe, lektor och biträdande programchef för Future Forests, Umeå universitet, Moa Sandström, skogsintendent, Kullar & Klang, Jörgen Sjögren, lektor och samordnare för Restaureringsekologigruppen, SLU och Anca Rujoiu, museiintendent. Organiserat av Bildmuseet i samarbete med konstnärerna Malin Arnell & Åsa Elzén, Future Forests vid Umeå universitet och Kullar & Klang.

FRE 24/5 kl 17.00-00.00

Art Friday med vernissage

Art Friday med vernissage för Konsthögskolans masterutställning *After Tomorrow at Sunrise*. Museichef Katarina Pierre, Konsthögskolans prefekt Per Nilsson, och curator Annika Eriksson invigningstalade och de medverkande konstnärerna Simon H. Danielsson, Ida Boman och Juni Liv Uma framförde performance. Dessutom kreativ workshop och DJ.

Program

17.00-24.00: Konsthäng i hela huset med DJs, after work och bar.

17.00-21.30: DJ Louie Lou (Plan 0).

17.00-22.00: Workshop med eget skapande (Plan 0).

17.00-17.20: Familjevisning av Bildmuseets alla utställningar.

18.00-18.20: Visning av *Åtta grader / Samtida konst om skogen* på engelska (Plan 5).

19.00-19.30: Invigning av utställningen *Konsthögskolan Umeå / After Tomorrow at Sunrise* (Plan 3).

19.30-20.30: Performance av Simon H. Danielsson (Plan 3).

21.00-21.30: Performance av Ida Boman och Juni Liv Uma (Plan 3).

21.30-24.00: DJ Heaven Small (Plan 0).

22.00-22.20: Curatorsvisning av *Elias Crespín / Chronomorphosis* (Plan 6).

00.00 Kvällen avslutades.

ONS 29/5 kl 14.00-15.00

Föreställning: Voff! och babymåleri - Smått & gott festivalen

Voff!, en teaterföreställning för de minsta i samarbete med Smått & Gott-festivalen, av och med Karin Larson, Tantteatern, Umeå. Föreställningen följdes av aktiviteten babymåleri med ätbar färg. Smått & Gott Småbarnskulturfestival samordnades av Ögonblicksteatern.

JUNI

LÖR 1/6 kl 12.00-17.00

Konstnärsled workshop i bildverkstaden / Konsthögskolan, Umeå universitet
Med Juni Liv Uma, en av de medverkande i Konsthögskolans masterutställning *After Tomorrow at Sunrise*.

SÖN 2/6 kl 12.00-17.00

Konstnärsled workshop i bildverkstaden / Konsthögskolan, Umeå universitet
Med Juni Liv Uma, en av de medverkande i Konsthögskolans masterutställning *After Tomorrow at Sunrise*.

SÖN 2/6 kl 14.00-15.00

Konstnärvisning / Konsthögskolan, Umeå universitet

Avgångsstuderanter från Konsthögskolans masterprogram presenterade sin utställning.

SÖN 2/6 kl 15.00-16.00

Stipendieutdelning / Konsthögskolan, Umeå universitet

Utdelning av stipendier till avgångsstuderanter från Konsthögskolan.

SÖN 9/6 kl 14.00-15.00

Promenadsamtal i Gammliasbogen. *Åtta grader / Samtida konst om skogen*
Med Ann Dolling, forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet, och museiintendent Anca Rujoiu, i samband med utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen*.

SEPTEMBER

LÖR 7/9 kl 11.00-17.00

Pilgatans kulturmarknad

I samband med Pilgatans kulturmarknad bjöd Bildmuseet på konstutställningar, öppen bildverkstad och familjevisning.

SÖN 15/9 kl 14.00-15.00

Skogsdebatten i ett nytt ljus

Klara Härgestam, doktorand i retorik vid Örebro universitet föreläste om tänkbara förklaringar till polariseringen i skogsfrågor, hur polarisering sker och upprätthålls och hur man kan hitta retoriska strategier för att föra samtalen i en mer nyanserad riktning. Föreläsningen arrangerades i anslutning till *Åtta grader / Samtida konst om skogen* i samarbete med Future Forest, Umeå universitet.

SÖN 22/9 kl 14.00-15.00

Människans relation till naturen

En föreläsning om konstnären Giuseppe Penone och hans nya verk för skulpturparken på Djurgården, av Sara Sandström, verksamhetsledare vid Prinsessan Estelles Kulturstiftelse och hedersdoktor vid Umeå universitet.

SÖN 29/9 kl 14.00-15.00

Filmvisning / *Forest Mind*

Visning av konstnären Ursula Biemanns film *Forest Mind*, i anslutning till utställningen *Åtta Grader / Samtida konst om skogen*. Introduktion av museiintendent Anca Rujoiu. Under en frågestund efter filmvisningen deltog konstnären online.

OKTOBER

SÖN 6/10 kl 14.00-15.00

Traditionell rensköttsel i exploaterade skogslandskap

En föreläsning om rensköttsel och modernt skogsbruk, i anslutning till utställningen *Åtta Grader / Samtida konst om skogen*. Medverkande: Lars Östlund, professor i skogshistoria, och Elle Eriksson, doktorand i skogshistoria, båda vid Sveriges lantbruksuniversitet. Evenemanget var ett samarbete med SLU.

FRE 18/10 kl 17.00-00.00

Art Friday med vernissage

Två nya utställningar öppnades: *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* och *Aseel AlYaqoub / The View from Above*. Guidade visningar, kreativ workshop, live-musik och DJ.

Program

17.00-21.00 DJ Runa (Plan 0).

17.00-21.30 Öppen workshop (Plan 0).

18.00-18.30 Guidad visning: *Elias Crespin / Chronomorphosis* och *Åtta grader / Samtida konst om skogen*.

19.00-19.20 Vernissage: *Alexandra Daisy Ginsberg / Machine Auguries* och *Aseel AlYaqoub / The View from Above*. Invigningstal av museichef Katarina Pierre. Konstnärer och curatorer medverkar (Plan 3).

19.30-20.00 Konstnärssamtal, *Machine Auguries* (Plan 3): Alexandra Daisy Ginsberg i samtal med Sarah Cook, curator.

20.30-21.00 Konstnärvisning, *Aseel AlYaqoub / The View from Above*
Aseel AlYaqoub gav en presentation av sin utställning (Plan 4).

21.00-22.00 DJ Sad Chic (Plan 0).

21.30-21.50 Ljudperformance: *Improvising with Algorithms* med Michael Lukaszuk (Plan 2).

22.00-23.00 Live på scenen: Christian Kjellvander (Plan 0).

23.00-00.00 DJ Sad Chic (Plan 0).

00.00 Kvällen avslutades.

SÖN 19/10 kl 14.00-15.00

Konstnärssamtal: Aseel AlYaqoub / The view from Above

Konstnären presenterade sin utställning i samtal med museiintendent Anca Rujoiu.

SÖN 19/10 kl 15.30-16.30

Konstnärvisning: Aseel AlYaqoub / The view from Above

En personlig visning av *The View from Above* där konstnären presenterade sin utställning på arabiska.

SÖN 1/11 kl 9.00-16.30

Skogssymposium

Ett heldagssymposium om skogsforskning i anslutning till utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* i samarbete med UmArts. De medverkande föreläsarna tillhör Geopolitics of the Forest, en grupp forskare vid UmArts som inom olika discipliner studerar skogen. Moderator och organisatör var Luis Berríos-Negrón, universitetslektor vid Arkitektthögskolan och Research Fellow, UmArts.

Program

9.15-9.45 Visning av utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen*, av intendent Sofia Johansson.

9.45-10.00 Introduktion av dagen av Ele Carpenter och Luis Berríos-Negrón.

10.10-10.30 Svalbard, ett liveberättat montage (Umeå, 2024), av Eva la Cour.

10.30-11.00 *Geo-aesthetics och Post-Future Essayism*, Eva la Cour i samtal med Jundan Jasmine Zhang.

11.15-12.00 *Skogar och urbanitet* (presentationer) modererades av Janina Priebe. Med Dimitris Athanassiadis, Francesco Camilli och Toms Kokins.

13.00 -13.30 *Skogar och urbanitet* (samtal) modererades av Janina Priebe. Med Dimitris Athanassiadis, Francesco Camilli och Toms Kokins.

13.30-14.45 *Känna skog*, modererades av Janina Priebe. Med Eliza Maher Hasselquist, Irma Olofsson och Per Sandström.

15.00-16.15 *Performing Forests* med Gerd Aurell, Lars Östlund, Luis Berríos Negrón, Malin Arnell.

16.15-16.30 Dagen avrundades med Eva la Cour.

SÖN 10/11 kl 14.00-15.00

Konst och matematik, skapandets frihet och dess (självpåtagna) gränser

Föreläsning om förhållandet mellan konst och matematik av Lars-Daniel Öhman, docent i matematik, Umeå universitet. I anslutning till utställningen *Elias Crespín / Chronomorphosis*.

SÖN 24/11 kl 11.00-12.00

Rörelseworkshop i utställningen *Elias Crespín / Chronomorphosis*

I november ledde danspedagogen och koreografen Karolina Kowalska en rörelseworkshop där de förnämlda deltagarna på ett roligt och lättsamt sätt utforskade Elias Crespíns mobila skulpturer med kroppen. För vuxna och barn från 6 år.

LÖR 30/11 kl 14.00-15.00

Umeå filmfestival gästade Bildmuseet med gratis filmvisningar

Under lördagen visades två animerade filmer för barn. *Höstens hemligheter* (8 min), Schweiz, Frankrike, Belgien, 2019 och *Skogsdjuren* (39 min), Frankrike, Swaziland, Tyskland, Belgien, Schweiz, 2023

SÖN 1/12 kl 14.00-15.00

Umeå filmfestival gästade Bildmuseet med gratis filmvisning

Dokumentären *Trädälskaren* (76 min), Sverige, 2008, till minne av filmregissören Jonas Selberg Augustsén visades. Filmen introducerades av Mia Rogers-dotter Gran, Umeå Filmfestivals konstnärliga ledare. Även filmens fotograf, Andreas Norin fanns på plats och berättade om inspelningen.

LÖR 7/12 kl 11.00-17.00

Bildmuseets julmarknad

Studenter från Konsthögskolan, Designhögskolan och Arkitektshögskolan sålde egna alster i Bildmuseet. Psykkören sjöng julsånger i folkton och restaurang Bygden serverade adventsfika.

LÖR 8/12 kl 14.00-15.00

Curatorsvisning: *Elias Crespin / Chronomorphosis*

Brita Täljedal, Museiintendent och utställningens curator gav en visning av *Elias Crespin / Chronomorphosis*.

SÖN 21/12 kl 13.00-14.00

Kortfilmsdagen på Bildmuseet

Kortfilm på årets kortaste dag med 6 animerade filmer för vuxna. Evenemanget genomfördes i samarbete med Svenska Filminstitutet och Folkets Bio. Filmer: *Storsmugglaren* (10 min), *Panikkonstnären* (10 min), *Pilgiftsgrodorna* (9 min), *Historien om Bodri* (31 min), *Smile* (6 min), *Odd är ett ägg* (12 min).

De kan bli Årets museum

Bildmuseet i Umeå, Eskilstuna stadsmuseum och Sjöfartsmuseet Akvariet i Göteborg.

Bildmuseet i Umeå har nominerats till utmärkelsen Årets museum.
Foto: Helena Landstedt/TT

KULTUR KONST

Utställningstips.

10 konst-händelser att se fram emot i vår

Konstsäsongen bjuder på omfattande utmaningar och positiva storsatsningar. DN:s Birgitta Rubin kommenterar och listar tio lovande utställningar.

Våren 2024 står landets konstinstitutioner inför stora utmaningar, främst ekonomiska. Pandemin följt av inflation, ökade kostnader och otillräckliga bidrag tvingar många till omfattande besparingar.

De kritiserade marknadsstyrna för kulturinstitutioner är en ödesfråga som utreds men akut måste lösas. En annan är Medeltidsmuseets påtvingade flytt, som kanske kan stoppas i sista stund.

Samtidigt har branschorganisationen Sveriges museer nyligen släppt ett 12-stegsprogram för ett klimatmässigt hållbart arbete, där sänkt energiförbrukning, minskade resor och kunskapsförmedling med hållbarhetsfokus rekommenderas. En nödvändig grön omställning – som dock fordrar en rad anpassningar.

Denna vår bjuder trots allt på några museala storsatsningar, toppad av Nordiska museets nya basutställning "Nordbor", som krävt fem års förberedelser. Hur museet mött nya krav på bland annat inkludering och breddade perspektiv blir spännande att se, likaså nystarten i Kiruna av Konstmuseet i norr.

Vad gäller utställningstendenser så fortsätter nypupptäckter av historiskt förbisedda konstnärer. Marie Krøyer fastnade i rollen som modell och musa till sina kända män, ett öde som speglades i filmen "Balladen om Marie Krøyer" 2012. Men ny forskning visar att hennes eget skapande var mer omfattande än tidigare känt, vilket Waldemarsudde belyser.

Queerkonsten kommer också på bred front. Leif Holmstrand är en veteran som presenteras grundligt

på Malmö konsthall, medan Conny Karlsson Lundgren lyfter queera erfarenheter på Bonniers konsthall. I maj introducerar Moderna museet och flera andra Stockholmsinstitutioner amerikanen vaginal Davis värld, som lär förena "punk och glamour, queeraktivism och svart rättvisekamp, motstånd och glädje".

Vårens största internationella konsthändelse är Venedigbiennalen där Lap-See Lam, som vann DN:s kulturpris 2021, ska förvandla den nordiska paviljongen till ett drakskepp.

Birgitta Rubin
birgitta.rubin@dn.se

Foto: Anders Ahlzén

Leif Holmstrand "Termiternas liv. Slutet"

Malmö konsthall 3/2–28/4

1 Leif Holmstrands utställning på Malmö konsthall tar avstamp i den queera kroppen och ingår i ett större projekt, vars första del visas på Galleri Thomas Wallner i Simris (t o m 15/1). Holmstrand arbetar ofta med traditionellt handarbete, som virkning och stickning, kombinerat med intryck från skräckfilm och burlesk populärkultur. Verken refererar till hans familjehistoria, psykisk ohälsa, transidentitet, drag- och gaykultur. I ett referensbibliotek visas verk av konstnärer som inspirerat honom.

Foto: © Mogens Thomsen. Courtesy: Art for Architecture (A4A)

Berline De Bruyckere "No life lost"

Artipelag, Gustavsberg, 3/2–26/5

2 Den uppmärksammade belgiska konstnären Berline De Bruyckere gör sin första utställning i Sverige på Artipelag, med verk från 1995 till i dag. Här ingår storskaliga skulpturer och installationer i vax, skinn, metall och trä, plus gouachemålningar. De Bruyckere har ett starkt förhållande till den flamländska renässansen med rötter i katolicismens andliga tradition och även till vår tids hotade natur. I existentiellt laddade motiv återkommer förvrängda organiska kroppar och former, liksom hästar.

Foto: Emil Engeström

"Nordbor"

Nordiska museet, Stockholm, öppnar 10/2

3 Den nya basutställningen "Nordbor" är Nordiska museets största satsning någonsin. Hela 27 rum på översta våningen har fyllts med 4000 föremål från samlingarna, varav 300 samiska, plus bilder och arkivmaterial. Här gestaltas hur livet förändrats i Sverige och Norden under 500 år, utifrån tre spår: Natur, Familj och Tanke. Utgångspunkten är viktiga historiska händelser och 22 verkliga människor från olika samhällsklasser, däribland tre samiska personer. Även nutida, nyss insamlade objekt ingår.

Foto: Anders Petersen

Anders Petersen

Hasselblad center, Göteborg, 10/2–15/9

4 Anders Petersen tillhör Sveriges viktigaste och internationellt mest uppmärksammade fotografer. I vår fyller han 80 år och hyllas av Hasselblad Center med en separatutställning. Urvalet om drygt 150 bilder är främst från serien "City diary", en visuell dagbok från hans världsomspännande resor de senaste fem decennierna. Petersens konstnärskap domineras av intresset för människor, ofta i samhällets marginaler. Närgångna skildringar som bygger på tillit, blandat med observationer i stadsrummet.

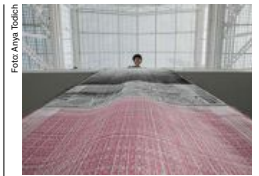

Foto: Anya Borch

"Textil magi"

Kin museum för samtidskonst, Kiruna, 15/2–26/5

5 Konstmuseet i norr brottades länge med arbetsmiljöproblem men har nu fått erfarna Maria Lind som chef och ett nytt namn, Kin museum för samtidskonst. En "nystart med konstfest" utlovas i februari: en omgjord samlingspresentation, sameslöjdaren Jon Tomas Utis formköna duodji och "Textil magi". Med avstamp i Kirunavärens och läraren Doris Wiklundens legendariska gärning presenteras verk av Kristina Pasjkova (bilden), Maja Fredin och Matilda Kenttä, som på olika sätt arbetar experimentellt med textil.

Foto: Nationalmuseum/Berre Beattad

Harriet Backer

Nationalmuseum, Stockholm, 22/2–18/8

6 I vår lyfter Nationalmuseum fram Harriet Backer (1845–1932), som vid sidan om Edvard Munch var Norges mest betydande konstnär vid sekelskiftet 1900. Under 15 år vistades hon utomlands, där impressionismen och Claude Monets måleri blev främsta inspirationskällan. Backer var en nyskapande, måsterlig kolorist och ljusskildrare i sitt stämningsfulla interiörmåleri. Hon var på flera sätt en pionjär och en hel generation unga målare, både män och kvinnor, valde att bli hennes elever och efterföljare.

Foto: Zeno Zotti/Capress

Maurizio Cattelan "Den tredje handen"

Moderna museet, Stockholm, 24/2–12/1 2025

7 Italienaren Maurizio Cattelan är en av vår tids mest omtalade konstnärer, känd för att ifrågasätta samhällets makt- och trossystem. Även konstvärldens konventioner är måltavla för hans provokationer, satir och humor. I utställningen "Den tredje handen" visas flera av hans mest ikoniska verk, som påven drabbad av ett meteoritnedslag, tillsammans med konst han valt från Moderna museets samling. Möjligen är Cattelan själv "den tredje handen", som kritiskt belyser urval och representation.

Foto: Skagens Kunstmuseer

Marie Krøyer

Waldemarsudde, Stockholm, 9/3–25/8

8 Danskan Marie Krøyer (1867–1940) var på sin tid omtalad i Skandinavien på grund av sin skönhet och sitt dramatiska liv ihop med P S Krøyer och Hugo Alfvén. Få känner till omfattningen av hennes eget konstnärskap, som Waldemarsudde vill uppmärksamma i sin egen rätt. Utställningen bygger på ett samarbete med Skagens kunstmuseer och Den Hirschsprungske samling, och visar bredden i hennes arbete med konst, design och inredning. Även internationella inspirationskällor och nätverk belyses.

Foto: Emily Calhoun/Art

"Åtta grader. Samtida konst om skogen"

Bildmuseet, Umeå, 15/3 2024–12/1 2025

9 Grupputställningen "Åtta grader" presenterar samtida konst om människans komplexa förhållande till skogen. Genom foto, film, skulptur, teckning, textil, ljud och installation väcker konstnärerna frågor om tradition och framtid, om skogsbruk, markkonflikter, biologisk mångfald och skogen som en helig plats. Titeln är lånad från Jörgen Stenbergs jokjade dikt – och beskriver gradskillnaden mellan naturskog och produktionskog, som i den globala uppvärmningens spår är på liv och död för renen.

Foto: Dittlaoringsp/Wandalorum

"Garden futures. Design som växer"

Vandalorum, Värnamo, 27/4–13/10

10 Vandalorums storsatsning "Garden futures" utforskar trädgårdens historia, nutid och framtid i ett globalt perspektiv. I en tid präglad av klimatkris har trädgården blivit en demokratisk experimentyta för hållbarhet, biologisk mångfald och social rättvisa, vilket behandlas i denna utökade version av utställningen som tidigare visats på Vitra design Museum i Tyskland. Här ingår drygt 100 verk av konstnärer, formgivare och landskapsarkitekter, däribland Piet Oudolf som designat en trädgård runt Vandalorum.

➤ Dedication, en femkanalig videoinstallation av Uriel Orlow, är ett av verken på utställningen i Umeå med konst om skog. Foto: Flurin Bertschinger

UTSTÄLLNING: SKOGSKONST VILL VÄCKA FRÅGOR

KULTUR På utställningen *Åtta grader / Samtida konst om skogen* på Bildmuseet vid Umeå universitet visas konst som berättar om "människans komplexa förhållande till skogen", från tanken på skog som en levande existens i sig till

synen på den som en resurs för våra behov och nytta. Samtliga verk föreslår ett perspektiv att betrakta skogen ur och speglar konstnärernas kunskaper, insikter, erfarenheter och engagemang, enligt ett pressmeddelande.

Ungefär ett dussin konstnärer, i grupp och enskilda, samt en arkitekt medverkar och verken spänner över fotografi, film, skulptur, teckning, textil, ljud och installation. Utställningen pågår till den 12 januari nästa år.

sv^{erige}SRadio

Start Nyheter Poddar & program Kanaler Mer ▾

P4 Västerbotten

Start P4 program A-Ö Tablå Låtlistor Arkiv Om... Tipsa!

Sofia Johansson ligger bakom idén till utställningen. Foto: Ellen Enmark/Sveriges Radio

BILDMUSEET

▶ Ny utställning om skogens konflikter på Bildmuseet

1:03 min [Dela](#)

Publicerat fredag 15 mars kl 08:19

- Utställningen *Åtta sekunder/Samtida konst om skogen* öppnar den 15 mars på Bildmuseet i Umeå.
- Med hjälp av ett flertal olika konstnärer sätts människans komplexa förhållande till skogen i fokus.
- Det var svarta rubriker som fick curatorn Sofia Johansson att vilja skapa utställningen.

Ellen Enmark, P4 Västerbotten
ellen.enmark@sverigesradio.se

Svävande rörelser möter den svenska

■ Bildmuseets två nya utställningar har olika tyngd. Den ena handlar om skogen och det svenska skogsimperiet, medan den andra består av graciösa skulpturer som svävar i luften.

Elias Crespin är inte konstnär på heltid, utan är också dataprogrammerare. Det är ganska logiskt, eftersom hans verk innehåller en hel del teknik. Tekniken är dock osynlig när man kliver in på Bildmuseets översta våning, och möter ett stort luftigt rum med ett antal mobila skulpturer som mest troligt får besökaren att slappna av. Det har Elias Crespin inget emot. Han vill inte att det ska gå undan.

- Jag gör det här eftersom det är kul och för att jag är intresserad av att göra det, säger han.

Det här är den luftiga utställningen som öppnar på Bildmuseet på fredag. Den tyngre utställningen återkommer vi till senare.

Elias Crespin är född i Caracas i Venezuela men flyttade för sexton år sedan och bor numera i Paris. Han har medverkat i en hel del utställningar genom åren men det här är hans första soloutställning på ett museum.

- Det är också den nordligaste utställningen, vilket inte är så överraskande, säger han för att sedan prisa Umeå och de vita miljöerna.

- Men jag är bara här några dagar så jag kan förstå om man efter 4-5 månader har fått nog, tillägger han.

Inför insikten om att han har en ledig eftermiddag uttrycker han till Bildmuseets Brita Täljedal sin vilja att få åka skoter. Brita Täljedal berättar för VK att Elias Crespin även hållit på med glidflygning som om det vore en risktagning i samma klass.

Men att han skulle glida omkring i luften låter logiskt. Hans konstverk hänger i så tunna nylontrådar att de knappt syns. I taket finns sedan programmerade motorer som ser till att verken rör sig i långsamt takt. Det är oerhört vackert och kräver att man ger dem en tid för att uppleva förändringarna.

Vad är roligast i arbetet?

- Det är att hitta nya vägar att göra rörelser som får elementen att relatera mot varandra, att hitta nya vägar för att skapa de harmoniska rörelser. Det är vad jag håller på med, men det är inte lätt. Varje lite förändring kan skapa ett problem, och då måste man förstå varför det har hänt och fixa det, berättar Elias Crespin.

Han berättar att han har medhjälpare innan han kommer på vad som är bäst:

- Riktigt roligt är när jag testar något första gången och det fungerar. Det känns så bra.

Betydelse och tolkningar vill han inte ge sig in på, det är upp till besökaren. Han säger att han mest vill uttrycka sig och se vad som händer.

- Vad som ska hända de närmaste åren i världen vet jag inte, men under tiden njuter vi av detta, säger han.

Om man lämnar de luftburna verken och går ner till femte våningen möter man något helt annat. Museiintendent Sofia Johansson berättar att Bildmuseet länge velat presentera samtida konst om skogen och nu har det blivit dags för en grupputställning.

Titeln *Åtta grader* kommer från en dikt som Jörgen Stenberg läste förra året på Littfest och som berör skillnaden i temperatur mellan en produktionskog och mer naturliga skogar. Just den dikten kan man inte del av på Bildmuseet men däremot har Jörgen Stenberg skrivit en ny som heter *Samklang* och som besökaren kan lyssna på.

Utställningen bjuder bland annat på skulpturer, textil, foto och film och även om det är en tät utställning finns här även en tom hörna. Hur kommer det sig?

Det visar sig att Malin Arnell och Åsa Elzén hade planer på att ta en hög spillvirke var angräpet av svartmögel så i stället får det i maj bli en skogsskulptur i Vännorsbäck där virket långsamt återgår till naturen.

På en vägg i Åtta grader kan man också ta del av Toms Kokins teori om att det gamla svenska stormaktsimperiet består, åtminstone inom skogsnäringsen. Han har med stickor markerat skog som svenska skogsbolag äger, och det ägandet sträcker sig långt utanför de svenska gränserna.

- Det är ett relativt nytt fenomen som startade efter att järnridån föll, förklarar han.

Elias Crespin arbetar i det lätta formatet i utställningen *Chronomorphosis*.

Gestaltad natur heter en serie på sammanlagt sex foton av *Norrakollektivet* (Anja Örn, Fanny Carinasdotter, Tomas Örn) som visar en natur skapad av människan.

Toms Kokins är från Lettland men undervisar vid Arkitektthögskolan i Umeå. Han har även gjort teckningar som visar utvecklingen av den lettiska skogen. När Lettland var självständigt innan det slukades av Sovjetunionen fanns här en blandning av jordbruk och skog, men sedan har landskapet genomgått olika faser. På 1990-talet när letter fick tillbaka sina egendomar från tiden före kommunismen kunde svenskarna köpa skog billigt av fattiga markägare. På några teckningar kan man se en förväntad ut-

veckling av landskapet när bolagen gör produktionskog av landskapet.

- Så nu är det en industrialisering av skogslandskapet igen, och Sverige är en del av det, konstaterar han.

- En av de viktiga frågorna jag ställer är om den svenska skogen nått taket i produktivitet. Man kan inte utvinna mer ur de svenska landskapet och då undrar jag om det är därför man tittar utanför Sverige, säger Toms Kokins.

Om man anser att svenska skogar till stora delar kan liknas vid trädplantage är

The frontier av Elia Nurvista är en skulpturgrupp i stengods med glasyr.

steget kanske inte så långt till Elia Nurvistas konstverk som berör oljepalmsplantager i Indonesien. Indonesien är världens största producent av palmlolja men det är en produkt som Elia Nurvista inte har något förhållande till eftersom den går på export. Palmen kommer ursprungligen från Afrika.

- Där använder man orafinerad palmlolja men när jag som är från Indonesien såg produkten för första gången var jag tvungen att fråga min nigerianske vän vad det var.

Allt det här är syns i hennes verk. På en vägg hänger

fyra stora tyger med batiktryck som ger en bild av effekterna av palmljån. På golvet står ett hundratal palmer gjorda med glasyr på stengods.

- Jag vill inte säga att palmljånindustrin bara är av ondo men det handlar om hur systemet göder vissa, medan arbetare och befolkningen blir utsugna, säger hon och förklarar att det här är ett pågående arbete sedan 2019.

Lars Böhlén
lars.bohlin@vk.se

stormakten

FOTO: TORBJÖRN JAKOBSSON

Toms Kokins skildrar Sveriges timmerimperium.

Utställningarna

Grupputställningen **Åtta grader** och **Chronomorphosis** av Elias Crespon öppnar på fredag och kan ses till 12 januari 2015.

Medverkande konstnärer på Åtta grader: Matti Aikio, Malin Arnell & Åsa Elzén, Gerd Aurell & Micael Norberg, Toms Kokins, Norrakollektivet (Anja Örn, Fanny Carinas-dotter, Tomas Örn), Elia Nurvista, Uriel Orlow, Edith Marie Pasquier, Jörgen Stenberg och Lena Ylipää.

Elias Crespin arbetar med rörelser.

FOTO: TORBJÖRN JAKOBSSON

I korthet

BILD: JACQUELYN MARTIN

Pionjären Faith Ringgold har dött

Konst: Den amerikanska pionjären och konstnären Faith Ringgold har dött, vid 93 års ålder. Hon har med sin konst utmanat tankar kring afroamerikansk identitet under fem årtionden.

Främst är hon känd för sina lapp-täckan, som ofta handlade om slaveriet. Ringgold har också visat hur afrikanska masker användes i tidig europeisk modernism. Även om hon gjorde både konst och böcker om etnicitet och genus var hennes konst ofta färgglad och upplevdes som optimistisk.

Hennes väg in i konstlivet var inte lätt. Hon grundade 1971 ett kollektiv för svarta kvinnor, Where we at artists collective, och kämpade mot kvinnors marginalisering.

Hennes konst visas på museer som The Smithsonian American Art Museum i Washington och Moma i New York. I Sverige visades hon i ett första stort retrospektiv på Bildmuseet i Umeå, 2020. (TT-AP)

NY UTSTÄLLNING

▶ Elias Crespins verk visas på Bildmuseet: "Långsam dans"

1:24 min [Dela](#)

Publicerat måndag 18 mars kl 05.30

- Elias Crespin började som dataprogrammerare i Venezuela – men är idag en av få nu levande konstnärer som har verk i Louvrens samlingar.
- Inne på Bildmuseet i Umeå svävar hans rektanglar och cirklar just nu i osynliga fiskelinor.
- Allt ser väldigt stillsamt ut, men tittar man noga rör de på sig.

Joakim Silverdal
joakim.silverdal@sverigesradio.se

KONST.

Sällskapsrummet invändigt.

FOTO: ANNAKARIN DRUGGE

Ida Bomans verk består till stor del av en björk som hon fällt och transporterat till Bildmuseet ända från hennes familjs marker utanför Tärnaby. – Jag har tagit hit en plats som betyder mycket för mig och blandat den med den här platsen, säger Ida.

Verken som Josefine Borgström presenterar, Hot Spaces, Wild Mouths I, II och III, är oljemålningar inspirerade av amerikansk wrestling. – Jag är intresserad av spänningen där man inte vet vad som händer. Är det erotik? Är det våld?

Laoise Ní Ghríofas (Irland) konstverk baseras på irländsk mytologi och är gjort med akrylfärg, pärlor och broderi. – Jag har jobbat med långsamma, tidskrävande material. Jag tänker att det är ett sätt att sakta ned tiden, säger hon. Målningarna saknar bakgrund och förgrund.

Performance art när konststudenter ställer ut

■ Masterstudenternas arbete når sin kulmen i utställningen *After Tomorrow at Sunrise* som kommer att visas upp under sommaren på Bildmuseet. Konstnärerna kommer själva visa upp och berätta om sina verk nu på fredag.

Eleverna som ställer ut sin konst kommer från hela sju olika länder: Sverige, Spa-

nien, Kroatien, Portugal, Irland, Tjeckien och Brasilien. En av studenterna som

visar upp sitt verk på Bildmuseet är Simon Danielsson från Malmö. Efter fem år av vård och omsorg representerar verket konstnärens slutsatser. Inom vården har han befunnit sig på båda sidor. Dels som patient, dels som vårdare.

Som en del av verket kommer han göra en performance där han, iförd monstertmask, kommer att vårda

besökare en och en i *Sällskapsrummet*, som är titeln på verket. I bakgrunden hörs en tickande klocka och med jämna mellanrum ringer ett larm. Då är besökstiden slut.

– Alla behandlas brutalt lika, säger Simon. I och med att besökarna får komma in i Sällskapsrummet en och en kommer en kö bildas. Kön är även den del av konsten.

– Alla kommer inte få

komma in, kommenterar konstnären.

Han berättar att monstret är vad som blir kvar när man skalat bort alla lager av fasader som man vill visa upp.

– Jag tänker att monstret är empati. Monstret gör trevande, lite klumpiga, försök att möta patienten.

Simon Danielsson förklarar att både vårdgivaren och vårdtagaren skalas ned

till väldigt specifika roller i vårdsituationen.

– Vårdaren försöker lära känna patienten. Men samtidigt inte, säger han.

Studenterna kommer finnas tillgängliga och presentera sina verk i ett vernissage med start klockan 17 på fredag. Utställningen håller på fram till midnatt. Det kommer vara fri entré, men med begränsat antal platser.

FREDRIK SALOMONSSON

KONST.

AI skapar fågelsång och soluppgång på Bildmuseet

■ Konstgjorda fågelgryningar och en överflygning över Kuwaits nationsbygge – nu öppnar Bildmuseet höstens utställningar.

Det är svårgraferat, varnar Bildmuseets Helena Vebjörk när VK anländer för pressvisning av höstens nya utställningar. Vi åker upp med hissen medan hon förklarar: så kommer att förstå, ljuset läcker ut på vägarna, det kommer bli svårt att återge.

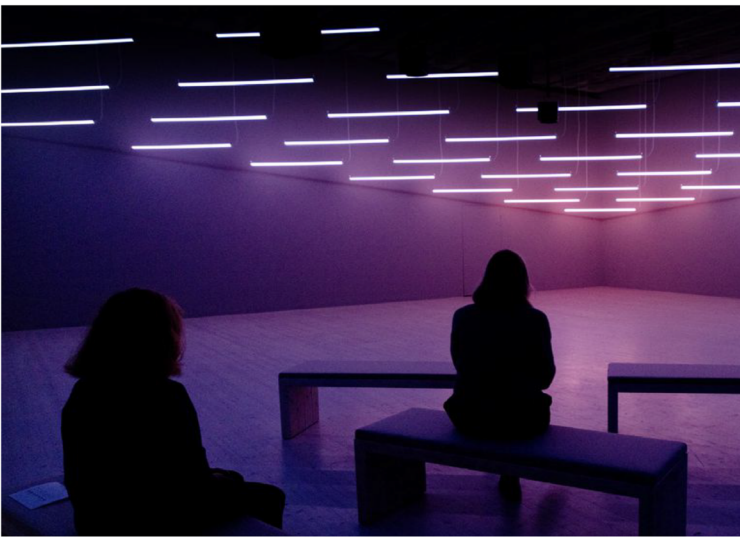
Kan man testa ett filmklipp? Nej, det ska vi nog undvika, låter man oss förstå - och efter att ha väntat i dryga tjugo minuter i Alexandra Daisy Ginsbergs ljud- och ljudlandskap förstår vi: det här är upplevelser som inte enkelt låter sig sammanfattas utan måste just upplevas.

I ljus och framför allt ljud, har ett komplicerat ljudlandskap och en gryning ägt rum, från London och Toledo och när det vanliga ljuset tänds har vi dessutom fått delta vid det första tillfället där curatörer och gästprofessor Sarah Cook tagit del av verken i samma svep.

Det känns otroligt fint, det är ett fantastiskt samarbete vi har med Bildmuseet kring detta, säger Cook, som under pressvisningen också talar för konstnärns själv, som ansluter till fredagens vernissage.

Ett växande arkiv över lokala livsmiljöer kallar Bildmuseet verket Machine Auguries, som består av AI-genererad fågelsång till en artificiell gryning. 124 ljudkanaler och under ett fyrtyotal lyssar. Utifrån tusentals inspelningar av fåglar från respektive plats har Alexandra Daisy Ginsberg låtit träna en generativ artificiell intelligens, GAN, till att ropa och svara på sig självt i en process där AIG radvis blivit bättre och bättre på att efterlikna det verkliga fågellivet.

Det vi visar är en komprimerad version av denna läroprocess. Det är första gången som GAN används för ljud, normalt är det bilden man utgår från med denna AI, säger Sarah Cook, vars specialområde är just AI och konst och som efter denna utställning kommer arbeta med annat AI-projekt tillsammans med Bildmuseet.

Ett helt vävingsplan fylls av Alexandra Daisys AI-verk.

Vernissage på Art Friday

Alexandra Daisy Ginsbergs Machine Auguries och Aseel AlYaqoubs The View from Above öppnar den 18 oktober på Bildmuseet.

Under kvällen håller museichef Katarina Pierre ett välkomst-tal kl. 19.00, följt av konstnärssamtal med Alexandra Daisy Ginsberg i dialog med Sarah Cook, curator. Ljudperformance kl. 21.30: Improvising with Algorithms av Michael Lukaszuk. Även guidade visningar, kreativt workshop, livekonsert med Christian Kjelvander, DJs, bar och restaurang.

Från konstnärns hemstad London är det första ljudlandskapet hämtat, från 2019, där hörs inledningsvis också trafikljud. 2023 genomfördes nästa insamling, då i Toledo, Ohio, med nya arter, ett annat gryningsljud.

Där har vi ett flätare landskap och en mycket rödare gryning, mer artificiell, säger Sarah Cook och visar listan i utställningskataloger över arterna som kan höras i inspelningarna, insamlade i samarbete med lokala ornitologer.

Det är här vi manas till eftertanke, vi måste komma ihåg att AI tränas på allt vi lägger ut - då blir också frä-

gan om vem som ansvarar för urval och underlag central, säger Sarah Cook.

Utställningen öppnar medan mörkret lägger sig tättare om Umeå och den lokala fågelsången tystnar - men medan besökare tar del av den artificiella fågelgryningen från London och Toledo pågår produktion av ett nytt plats-specifikt verk för Umeå. Den 8 maj filmades en soluppgång utanför Umeå och detta sammanförs nu med upptagningar av det lokala fågellivet i ett verk som kommer att presenteras i januari 2025 och då ingår som en tredje del i sviten.

Ett av frimärkena i Aseel AlYaqoubs Culture Fair från 2018.

Vi hoppas kunna föra tillbaka uppmärksamheten till naturen, ställa frågan om när natur övergår till teknologi och varför vi tror att teknologi ska lösa våra problem, säger Sarah Cook.

Machine Auguries är Alexandra Daisys första separatutställning i Sverige - medan den andra av höstens vernissager presenterar ett konstnärskap i solutställning för första gången i Europa. Den Kuwaitifödda- och baserade Aseel AlYaqoub visar utställningen The View

själv, av vilka institutionerna, makten, politiken som format en identitet, kallar konstnären utställningen vars titel, vy från ovan, refererar till just maktperspektivet utifrån i hur nationen skapas - men också rent konkret i ett par av verken.

Ten serie teckningar har Aseel AlYaqoub gjort detaljerade överflygningsskisser med utgångspunkt i en mängd Youtube-klipp av militära ceremonier från 2001 och framåt, med historien levande framför sig av hur beidnerna rekryterades och hur deras kroppar annekterades och transformerades av militärmakten. Konstnären, med en bakgrund som arkitekt, har också arbetat med ett 3D-perspektiv där egna fantasier tar plats i byggnaderna som avbildas.

Det blir samma perspektiv som kolonialisterna använder, övervakningsdimensionen, där man också kan se i mörkret hur fragmenten i övningarna där den militära teatern visas upp inte helt går ihop.

FOTO: HANNA ERIKSSON

En serie glasobjekt knyter en till samma militära performance, där vaserna både refererar till övningar i målskytte och ser ut att ducka och kringa sig undan skottlossningen.

Jag tänkte på kopplingen mellan soldaternas kroppar och skapandet av glas: till skillnad från när man jobbar med till exempel keramik är det en snabb process, där materialet måste formas snabbt och bestämt, precis som med soldater.

Frimärken utgör ett annat tema i utställningen, där Aseel AlYaqoub granskar frimärkenas potential och användning som propaganda. Med ett bildspråk lånat från verkliga frimärken har hon skapat en egen serie frimärken som vänder och vrider på historien av Gulfkrig, The Golden era, den utopiska visionen som aldrig fullföljdes, som hon säger.

Uppställningen ingår också två kortfilmer där frågor om makten i det offentliga rummet, om censur, tillträde och uppror behandlas.

Med referens till hela det nationella skådespelet, har också en kulis byggs upp i utställningsrummet, symboliskt för en del av de tre murar som omgav Kuwait innan oljeboomen inträdde och med det ett brittiskt angrepp från ovan på hela stadsplaneringen. En stympad plaststol står lutad mot väggen, en säkerhetsvakt tillfälligt frånvarande.

Under utställningstiden kommer en programverksamhet rulla, med kopplingar till dess teman - som Aseel AlYaqoub konstaterar är aktuella även här i Umeå och Sverige.

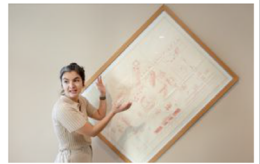
Ni har ju frågorna om det samiska och tillgången och rättigheterna till marken, men även militärens del i den nationella identiteten är ju aktuella på ett nytt sätt nu med Nato.

Utställningarna öppnar under Art Friday på Bildmuseet på fredag den 18 oktober och visas till den 6 april 2025.

Sara Meidell
sara.meidell@vk.se

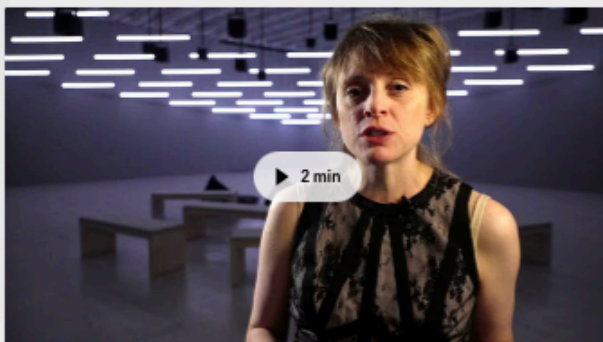
Sarah Cook är gästprofessor vid Umeå universitet, med AI och konst som sitt område, och curator för Alexandra Daisys utställning.

Den Kuwaitifödda- och baserade Aseel AlYaqoub visar utställningen The View from Above, här vid en av de teckningar som ingår i serien Graduation Ceremony från 2019.

En stympad plaststol är del av installationen Heritage Wall. "Reserverad" står det på skylten, säkerhetsvakten tillfälligt borta.

Se när konstriktiker Hedvig Weibull recenserar två utställningar på Bildmuseet i Umeå. Foto: Henrik Norrsell/SVT

Recension: Machine Auguries/The view from above på Bildmuseet i Umeå

UPPDATERAD 6 NOVEMBER 2024 PUBLICERAD 6 NOVEMBER 2024

En konstnär låter AI ta över naturen, en annan fabricerar frimärken åt Kuwait. Vad kan de egentligen ha gemensamt? Jo, i två mindre utställningar på Bildmuseet i Umeå visar både Alexandra Daisy Ginsberg och Aseel AlYacoub hur människan förlorar kontrollen över det hon skapar.

Det låter som en dialog mellan inspelad fågelsång och raspig ljudkonst, som förs över ett knastrigt gammalt modem med stora störningsmoment. Allt eftersom kommer ljudet mer och mer som elektriska stötar och blandas ihop med de möjligen autentiska, men möjligen digitalt fejkade, fåglarna som kvittrar gällare och gällare.

I Alexandra Daisy Ginsbergs värld består soluppgången av programmerade ljusrör och vi i publiken befinner oss långt nere på marken med himlen och det okontrollerade fågelkaoset ovanför våra huvuden.

Men en trappa upp, i The view from above, (utsikten ovanifrån), har konstnären Aseel AlYacoub ett mäktigt utifrån-perspektiv och laborerar med sådant som reglerar ett samhälle: vägskyttar, frimärken, och hon gör märkliga 3d-teckningar i röd tusch av militärens ritualer utifrån dokumentation på Youtube.

AlYacoub ställer sig och filmar det hon vill. "Låt managern komma och prata med mig" är hennes kommentar till säkerhetsvakten. Hon är en agent: Aseel was here, och hon visar det direkta sambandet mellan att etablera regler och att skapa, forma, konstruera.

Vad samtiden kräver av oss, är att vi är medvetna om vilka regler vi ställer upp. Vad blir effekterna när vi instruerar en AI att skapa någonting? Eller för den delen när vi formger ett stadsrum för invånare och militärparader? Med alla algoritmer som omger oss skulle de flesta av oss antagligen behöva granska vårt beteende mycket mer än vi anar.

Utställningarna är ganska små och torra – ljudet bokstavligen knastrar i Machine Auguries. Och till och med humorn hos Aseel AlYacoub är torr som fnöske. Båda utställningarna påpekar hur människan kan starta livsfarligt komplexa processer. Jag kanske tror att jag berättar något som det är, rapporterar korrekt, men ändå har jag ingen chans att överblicka hur det tas emot eller hur det kan komma att användas.

Det är fint hur Bildmuseets utställningar förstärker varandra genom sina olikheter. Båda visar det konstgjorda, artificiella som något potentiellt farligt, men utifrån olika perspektiv. Aseel Al Yacoub understryker hur vi människor formar verkligheten åt varandra; åt mig själv eller den enskilde soldaten i militärparaden, men i Alexandra Daisy Ginsbergs universum har vi redan förlorat kontrollen, både över vår effekt på naturen och över vår förmåga till omdöme; ja oss själva.

OM UTSTÄLLNINGEN

Vad: Machine Auguries av Alexandra Daisy Ginsburg och The view from above av Aseel Alyaouob

Var: Bildmuseet i Umeå

När: 18 oktober 2024 till 6 april 2025

Konst**Alexandra Daisy Ginsberg – Machine Auguries på Bildmuseet i Umeå**

Alexandra Daisy Ginsberg, Machine Auguries, London 2019. Malin Gronborg

Alexandra Daisy Ginsbergs verk har visats på MoMA i New York, Centre Pompidou i Paris och Royal Academy i London – och nu är det dags för hennes första separatutställning i Sverige. I ljud- och ljusinstallationerna Machine Auguries hörs AI-genererad fågelsång under konstgjorda -gryningshimlar. En platsspecifik Umeå-version har premiär i januari! Pågår till och med 6 april. bildmuseet.umu.se

Välbehövd samtidskonst om skogen

Recension
Av Nina Tadsen

Utställningen "Åtta grader / Samtida konst om skogen" på Bildmuseet i Umeå ger utrymme för konstnärlig undersökning av skogsbruk och framstår som en viktig motvikt för industrins synvinklar.

En kvinna tecknad i verklig storlek stirrar med ett ledset, argt och uppgivet uttryck rakt på besökaren som kliver in i utställningen. I omgivande texter och en utställningsfolder beskriver konstnären Lena Ylipääs verk *Arv* (2024) hennes och systems relation till skogen och förargelse och uppgivenhet över skogsavverkningen som har pågått i norra Sverige ända sedan området koloniserades, och fortsätter i stor skala än idag. "Det är så ledsamt att jag behöver uppleva den "gröna omställningen" som ett hot", skriver konstnären.

Till vänster: *Sveriges Timmerimperium* (2024) av Tom Kokins. Foto: Mikael Lundgren

Det är en upplevelse som sätter stämningen för utställningen. I *Sveriges Timmerimperium* (2024) kartlägger den lettiska arkitekten Tom Kokins skogsägande av svenska skogsbolag både inom och utanför Sverige. Den resulterande kartan täcker hela Norden, fortsätter in i Ryssland och följer Östersjöns kust genom Baltikum, Polen och norra Tyskland. Teckningar visar förloppet av skogsbruket, från mångfaldig och vildväxande skog till monokultur och prydliga rutnät av åkrar. Träet används för att bygga hus och omvandla skog till bebyggelse och rationellt lantbruk. En mindre karta bredvid drar en tydlig parallell mellan svensk stormaktstid under 1600-talet och dagens svenska timmerimperium. Kolonialismen fortsätter, om än i en annan skepnad.

The Route (2024) av Elia Nurvista. Foto: Mikael Lundgren.

Kokins verk visas på en fristående vägg i utställningsutrymmen som talande nog står parallellt framför den vägg som täcks av Elia Nurvistas batiktryck *The Route* (2024). I starka röda, gula och svarta färger berättar textilen om Indonesiens urbefolkning och ankomsten av nederländska koloniserare med sina skepp och skjutvapen, hur naturen omvandlas till lantbruk och palmoljaplantager, skövling som resulterar i en storskalig industri som producerar till synes oändliga rader av palmolja tunnor under översikt av stolta generaler. Framför textilen på golvet, arrangerat i tre öar, står små oljepalmer i stengods. Vid närmare blick visar palmerna sig ha mänskliga fötter. *The Frontier* (2020) är en armé i form av palmolja träd, redo att förflytta sig vart än människor vill ersätta naturlig växtlighet med palmolja plantager.

Att Kokins och Nurvista placeras bokstavligen parallellt i utställningsutrymmen understryker budskapet. Medan palmolja produktionen på senare år starkt kritiserats och bojkottats så njuter svenskt skogsbruk, trots viss kritik, fortfarande av ett anseende som grönt och klimatnyttigt. Detta trots att både indonesiskt och svenskt skogsbruk innebär omfattande skövling och påverkar både naturen och lokalbefolkningen negativt.

Jojkaren och renskötaren Jörgen Stenbergs ljudverk *Samklang* (2023) berättar om heliga platser för samer. Han kritiserar hur religionsfriheten i Sverige inte verkar täcka just dessa heliga platser i naturen, i alla fall inte om skogs- och gruvindustrin har andra intressen. Hans jolk som uttrycker sorgen för skogen överröstas av ljudet av sågar och skogsmaskiner. I Sverige liksom i andra länder tar kolonialism och industriella intressen över och lämnar lokal- och urbefolkning med spillror av det som en gång var helig.

Medan man sitter på en bänk och lyssnar på Stenberg ser man samtidigt på Norrakollektivets serie *Gestaltad natur* (2023), en samling av foton från ekologiska restaureringar av skog. Vid första blicken, eller för en okunnig, ser bilderna ut som en orörd naturskog. Vid närmare betraktelse blir dock även här människans påverkan tydlig. Död ved är utplacerad för att gynna biologisk mångfald. Spår av brand visar sig vara anlagda snarare än naturliga. Syften med sådana restaureringsprocesser är att återställa brukad skog till ett "naturligt" tillstånd. Norrakollektivet undersöker ideologin bakom dessa processer – hur naturlig kan en skog bli, när den fortfarande starkt påverkas av människor? Vad är ett naturligt tillstånd egentligen, och vad har vi människor för roll i denna?

Utsträckning: Spillvirke (2024) av Malin Arnell och Åsa Elzén. Foto: Malin Grönborg.

Konstnärerna Malin Arnell och Åsa Elzén är inne på ett liknande spår med sin intervention. En hög av spillvirke, tänkt att brännas i ett värmekraftverk, tas ut ur skogsbrukets system och placeras istället ut i skogen. Ursprungligen var det tänkt att denna hög skulle visas på Bildmuseet, men på grund av svartmögel på virket visas här istället bara en mindre modell av spillvirket på ett bord. Förminskningen betyder att betraktaren har svårare att uppfatta omfattningen av en enda lastbils last av spillvirke som togs ut ur ett system av ofattbara mängder virke som skogsindustrin årligen betraktar som skräp och bränns. Kompletterande bilder försöker återskapa detta intryck, men för en mer påtaglig upplevelse behöver betraktaren åka till det skogsområde i Vännforsbäck några mil uppströms från Umeå där spillhögen placerats. Man skulle kunna betrakta detta som ett misslyckande. Eller så symboliserar svartmöglet att människor inte har full kontroll över skog, träd och virke. Naturen är inte alltid överkomlig.

Spillvirke är en del av ett större processbaserat arbete av Arnell och Elzén under namnet *Skogen kallar – Ett oändligt kontaminerat samarbete eller Dansandet är en form av skogskunskap*. I detta projekt ingår även ett skogsområde i Katrineholms kommun som konstnärerna tar ur produktion. Skogen ska tillåtas växa vidare tills den år 2069 ska ha uppnått klassifikationen "gammelskog med höga naturvärden" och därmed komma att anses värdefull nog att bevara. Detta sammanhängande arbete kan beskrivas som försök att ge tillbaka till skogen samt att störa och ifrågasätta det industriella maskineri som ser skogen endast som råvara.

Aktivism som bevarar skog visas också i videoinstallationen *Peurakaira* (2024). I ett rum i mitten av utställningen omgivs betraktaren av en av Finlands äldsta gammelskogar. Den skulle ha avverkats under 1990-talet men räddades av den lokala samebyn med hjälp av skogsaktivister. Bland de andra verken i utställningen verkar den här installationen som en fridfull oas, en plats för att andas, för att stanna upp och smälta intryck. Det är också en plats för att ta vara på skogen, för att se mer påtagligt vad vi förlorar när naturskog avverkas.

Ett vidare tillfälle för att stanna upp och fundera är *Tankar i hatten* (2023), ett samarbete av konstnären Gerd Aurell och musikern Magnus Sjögren. Filmen växlar mellan inspelningar av Sjögren i skogar och avverkade områden, berättelser och sånger om kärleken till skogen, och ett inspelat samtal från 1970-talet. En äldre kvinnoröst berättar om landskapets förflutna och hur dess skönhet har förändrats och förstörts av industri och vattenkraftverk som gav oss en högre levnadsstandard. "Jag tror att det kommer till att dra det hela till fördärvet", säger hon. Redan under 1970-talet förutspådde hon att vårt levnadssätt inte kommer att hålla. När man lyssnar på dessa ord idag, ett halvt sekel senare, kan man bara förundras över hur rätt hon hade. *Tankar i hatten* är en samling av tankar från förr, konstnärernas tankar idag och tankar som planteras i lyssnarens huvud där hen sitter med hörlurarna i utställningen. Den väcker tankar om skogens framtid. Kommer den här inspelningen att upprepas om femtio år, för att återigen väcka häpnad över hur rätt man hade med varningarna idag? Eller har vi en chans att vända utvecklingen, att påverka och förändra?

I förgrunden: *Reading Wood (Backwards)* (2022) av Uriel Orlow. Foto: Mikael Lundgren.

Hur vi ser på skogen är temat även i Uriel Orlows *Reading Wood (Backwards)* (2022). Utgångspunkten är ett bibliotek i Lissabon som visar 10 000 träprover. Installationen visar olika trädslag hängande i rummet, med bilder på växter och skog. Ett ljudspår spelas från taket och lyfter tankar om hur vi pratar om och använder skogen. "Hur kan vi läsa trä?", frågar rösten. När träd reduceras till olika sorters virke, sorterad i ett bibliotek av trä som beskriver egenskaper av död ved, så går stora delar av berättelsen om skogen förlorade. Konstnärens andra verk i utställningen, *Dedication* (2021), söker återskapa en del av denna berättelse. Med inspelade närbilder av träd, rötter och mark hyllar konstnären symbiotiska processer som pågår i marken, ett samspel mellan träd, svampar och andra växter. En berättelse som pågår utanför vår syn men som är avgörande för den biologiska mångfalden och såväl skogens som vår egen trivsel.

Utställningen är starkt präglad av aktivism i olika former och visar högaktuella verk som skapats de senaste tre åren. Många av konstnärerna är aktivister som kämpar för miljö rätt, bevarande av skog, samers rättigheter och renskötsel. Genom att föra tillsammans dessa konstnärer och rumsligt placera dem i dialog med varandra skapas ett större sammanhang. Här dras paralleller mellan svensk skogsindustri, stormaktstiden och kolonialism. Konstnärer intervenerar i det systematiska skogsbruket för att få betraktare att stanna upp och fundera. Bildmuseet samlar röster som ingår i en större diskurs om hur vi ser på skogen, hur den brukas och vad den ska räcka till – en diskurs som pågår i hela landet.

Söderut i Stockholm visar Tekniska museet samtidigt sin nya utställning *Skogen* som tidigare recenserats. Uttrycken kunde inte vara mer annorlunda. Tekniska museet bjuder på en steril version av skogen som känns långt ifrån en levande skog, och fokuserar istället på träets potential som råvara för en mångfald produkter. Kritiska perspektiv på skogsbruket idag tonas ner i själva utställningen (museet är delfinansierat av ett stort skogsbolag), även om de får mer utrymme i museets övriga programverksamhet.

Kontrasterna mellan utställningarna är starka. *Skogen* på Tekniska är framtidsoptimistisk, skogsbruk och trä betonas som lösningar för den gröna omställningen. *Åtta grader* däremot framhäver hur just dessa lösningar blir problematiska, kritiserar dagens skogsbruk och drar oroväckande paralleller som kallar för förändring. Kontrasten påminner om skillnaderna mellan storstaden, där de avlägsna skogarna abstraheras till råvara för alla de produkter som behövs för en bekväm urban livsstil, och norra Sverige där de en gång så oändliga skogarna håller på att försvinna för att möjliggöra just detta levnadssätt.

Det är likaså en kontrast mellan ett naturvetenskapligt-tekniskt museum och en konsthall. Utställningen *Åtta grader* exemplifierar behovet av den fria konsten för att ge utrymme för kritiska perspektiv, för konstnärer som inte är bundna till industri och skogsbruk utan kan ta en undersökande roll utifrån. Utställningen fungerar som en välbehövad motvikt för industriella och ekonomiska, så kallade rationella, perspektiv.

Nina Tadsen